Poštarina plaćena u gotovu

OBITELJ

U Zagrebu 7. srpnja 1935.

Broj 27.

JOVELU ADEPE:

GRANA JORGOVANA

(Nastavak)

KRONIKA VELIKIH I MALIH

7.

Sinoć je Nada bila u kazalištu s Milivojem. Davao se „Bijeli jorgovan" od George Farquhar Lennoxa. Silno napeta detektivska drama. Zapravo tragedija jednog ženskara. Nadu je ta predstava silno zaokupila i potresla. Već prvi čin, koji počinje strastvenom ljubavlju, ljubavlju, u koju je jedno naivno djevojačko srce polagalo toliko nada. I dok ona svog izabranika upravo obasipa cjelovima, on jedva uhvativši časak slobode od njene blizine i njenih zagrljaja naručuje telefonski cvijeće drugoj... Zapravo onda i jednoj i drugoj, da nijednoj, iako jedna za drugu ne zna, ne bude krivo... Pa to cvijeće: sedam bijelih jorgovana!... U taj čas se Nada i nehotice sjeti Željke, koja tako voli jorgovane, i kojoj se u srcu razvila ljubav u vrijeme, kad su cvali jorgovani, cvali i opajali svojim mirisom. Da, živo se sjeća, s kolikim je Željka zanosom govorila o jorgovanima iz njena, Nadina, cvjetnjaka i kako je baš u dane njihova cvata više k njoj dolazila ... A eto i u ovu su dramu upleteni jorgovani, bijeli jorgovani, koji postaju simbol tragedije jednog idealnog ženskog srca, koje je nasjelo prevejanom ženskaru... Nije li i sa sudbinom Željkina srca slično nešto ? Nije li čudni odlazak Ljubomirov..... Nada se nije usudila tu rečenicu ni u mislima završiti. Sva se potresla od neke jeze.

„Što ti je, Nado ?" pitao ju je zaručnik, kad je to opazio.

A ona uzvraća nježan pogled i veli: „Ništa... Ništa mi nije..."

Milivoj vjeruje i ne vjeruje. I dok se na pozornici odigravala najnapetija istraga o tom, tko je zapravo upleten u smrt Jacka Dennisona, koji je sat prije svoje smrti dvjema damama poslao na dar po sedam bijelih jorgovana, i dok je Nada sva napeta upirala oči u pozornicu uživivši se u radnju, koju je gledala tako, kao da je i sama proživljuje, dotle je Milivoj od časa do časa bacao brižne i upitne poglede na nju htijući otkriti, što se to u njenoj duši zapravo zbiva. Ali nije odgonetnuo ništa. Nadino je lice bilo neobično blijedo, oči su joj posebnim prestrašenim sjajem sjale, ruke su joj bile grčevito skrštene na krilu. Milivoju je posvećivala pažnju, a i to rastreseno, samo za vrijeme odmora. Naprotiv za vrijeme pojedinih činova kao da Milivoja uopće nije ni bilo uz nju. Za nju je postojalo samo ono, što se odigravalo na pozornici. Sva izvan sebe slijedila je, kako se tajna Jackove smrti i njegovih bijelih jorgovana sve više zapliće oko Florence, udate žene... A kad se na koncu drama svršila tim, da nije Jack pošao sam u smrt radi Florence, nego da je ona ustrijelila Jacka u obrani od njegovih napadaja na njenu čast udate žene, Nada samo što nije zateturala. Zamaglilo joj se pred očima. Neka nesvjestica ju je spopala. Nije mogla odmah da se sabere i da pođe za Milivojem, koji je otišao u garderobu po njen ogrtač i šešir. Publika je sva već bila izašla, a ona je još uvijek sjedjela na svome mjestu nepomično, ukočeno, kao da nešto čeka...

„Nado!" trgnuo ju je zaprepašteni glas Milivojev.

Izašla je. Obukla ogrtač. Metnula šešir na glavu. I pošla s Milivojem. Ali sve je to bilo upola besvijesno.

„Ta što je s tobom, Nado ?" gubio je Milivoj već strpljivost videći je takvu. „Ništa..." prevukla je rukom preko čela, kao da rastjeruje neku misao. „Ništa... Previše me potresla ta drama... Takve me stvari previše uzbuđuju... Eto to je... Ne brini se, Milivoje moj, ne brini se ništa.. Kad prespavam, zaboravit ću, živci će mi se odmoriti i sve će biti opet dobro."

Brzo se od njeg oprostila, kad su došli do njene kuće. I brzo se spremila na počinak, samo da se što prije smiri. Ali dugo nije mogla usnuti: neprestano joj se vraćao u pamet lik Jacka Dennisona i Ljubomira, kao da je to ista osoba, pa lik Željke i nesuđene vjerenice Jackove...

A u isto vrijeme čitao je Milivoj ležeći u svom stanu u postelji „Roman jedne žene" od Marike Stjernstedt. No kolikogod je taj roman lijep, zanimljiv i napet, večeras Milivoju nekako nije odmicalo čitanje, jer je u duši bio sav uznemiren čudnim večerašnjim uzbuđenjem svoje zaručnice... Što joj je samo bilo?... S tim je pitanjem — ne zna ni sam, kako ni kada — i zaspo... Knjiga mu je ispala iz ruke na pod kraj kreveta, a svijetlo je ostalo neutrnuto...

(Nastavit će se.)

S EUHARISTIJSKOGA KONGRESA U BJELOVARU

1. Dolazak nadbiskupa koadjutora dra Alojzija Stepinca u Bjelovar — 2. Jedna djevojčica pozdravlja nadbiskupa koadjutora — 3. Mnoštvo naroda, sprijeda djevojke u krasnoj narodnoj nošnji na sv. misi, koju je pod vedrim nebom služio nadbiskup koadjutor — 4. Sv misa počinje — 5. Nadbiskup koadjutor blagosliva s Presvetim — 6. Pod koadjutorovom sv. misom — 7. Profesor Petar Grgec govori na javnom zborovanju.

27562

OBITELJ ILUSTROVANI TJEDNIK

U ZAGREBU 7. SRPNJA 1935

EUHARISTIJSKA PODRAVINA

DOJMOVI S EUHARISTIJSKOG KONGRESA U BJELOVARU

Bjelovar je prilično bezličan grad kao i većina naših provincijskih gradova. Smješten na malom usponu, sa širokim ulicama, prostranim šetalištima i vojničkim kasarnama — otvoreno nam govori, da je više odgovarao svojoj zadaći u nedavnoj prošlosti, kad je bio jako vojničko središte i kad je uglavnom imao isključivo vojničko obilježje. To se najbolje očitovalo velikim brojem vojnika, koji su ovdje služili svoje rokove, čulo se iz glasne svirke truba, koje su se često javljale u svako doba dana, i osjećalo se po mirisu baruta, koji bi ispunio zrak iza vojničkih vježbi, što bi se obično održavale u bližoj okolici.

Danas međutim Bjelovar nema nekog izrazitog obilježja. On je tih i pitom, sa malim prometom i tipično provincijskim društvenim životom, koji je škrt i sitan. Ali u tom uskom okviru interesa i horizonata, ne može se kazati, da njegovi stanovnici nisu sretni i zadovoljni. Oni su na nj navikli i u njem se snašli, tako da ga i ne bi željeli zamijeniti s bilo kojim drugim.

Za vrijeme Euharistijskog kongresa, koji se održavao u Bjelovaru 19. i 20. lipnja, taj grad je u mnogom izmijenio svoj svakidašnji izgled. Ulice su obično tih dana, preko običaja, bile budne do kasno u noć, crkve pune ljudi, svijetla i pobožnosti, trgovi glasniji nego inače, tako da se barem za čas izgubio onaj redoviti dojam o gradu, u kojem je ritam života uvijek jednako odmjeren, a šutnja katkada i pretjerano duboka.

Jači zamah tome dvodnevnom životu dala su okolišna sela naše Podravine, koja su ovajputa realno pokazala, kako se život u našim gradovima obnavlja samo pritokom života iz sela. Već prvi dan kongresa seljaci i seljanke, momci i djevojke, stizavali su pješice iz svoje široke ravnice, koja je tako sklona kontemplaciji i pobožnosti, u velikim povorkama sa predvodnicima — križem i barjakom. Od pjesama, kojima su povorke naviještale svoj dolazak, probudile su se mrtve ulice i zadrhtale uspavane aleje. Uzbudljive su bile ove manifestacije vjere, oduševljenja i zanosa naše pobožne Podravine, koja je ovajputa htjela, da što glasnije progovori o onomu, o čemu je dugo šutjela i što je tako ustrajno i skrovito vjekovima nosila u duši. Te manifestacije bile su tako zaneseno izražene, bile su tako neprekidne i pune, da je i sam grad od te poplave zanosa morao biti u dubini potresen i obuzet spontanim ushitom.

Pjesme i molitve, kojima su pobožni pješaci blažili težinu puta, krijepili umorno tijelo i dušu i osvježivali iskrenu zanesenost, neodoljivo su već u prvim počecima stvarale pravi euharistijski ugođaj, u kojem je grad Bjelovar proživio gotovo cijela tri dana. Osim toga ove su male i fragmentarne povorke, što su stizavale iz okolišnih sela, i nehotice izazivale sliku iz prošlosti, kad su se hrabri Krajišnici na glas topova sakupljali u sjedištu regimente — Bjelovaru, da se odupru neprijatelju, koji bi zaprijetio Krajini. Sasvim je sigurno, da je jednaki ushit, kao nekad hrabre Krajišnike, kad su se strčavali u bjelovarske tvrđave, obuzeo sada i njihove potomke, dok su kao pobožni pješaci polazili u Bjelovar na poklon Euharistijskom Bogu, kod kojega su zastupali cijelu — Crkvi tako privrženu Podravinu.

No to su tek fragmenti cjelokupnih pobožnosti, koje su manifestirane na ovom kongresu. Vrhunac je bio, a ujedno i završna točka programa, veliki euharistijski ophod, u kojem je bio najjače izražen polet, jedinstvo misli i zajednica osjećaja sviju kongresista. Za ovu kulminaciju kongresa, pompozni Euharistijski ophod, sve su prijašnje svečanosti kongresa u stvari bile samo priprema. Kongresna zborovanja, da podignu duh, duhovne igre, da osnaže polet, i brojne ispovijedi i Pričesti, da olakšaju duše... Za taj su ophod svečano bile spremljene gradske ulice, prozori su bili urešeni sagovima, cvijećem i zelenilom, svijeće su gorjele tako puno i snažno, kao da i one hoće podžeći pobožnost u prolaznika, koji su više puta hladno promatrali nepreglednu povorku, što se dostojanstveno pomicala ulicama. Slikovite nošnje naših seljanki iz okolice dale su procesiji posebno interesantan karakter. Barjaci, u velikom broju zastupani, kao i pobudna svirka glazbe, sigurno su učinili svoje, da pokrenu ravnodušne, neka se i oni sjedine s ostalima u pobožnosti. Uz to je došlo i javno blagoslivanje mnoštva naroda na ulicama, koji se skrušio pred podnožjem Euharistije. Plotuni su praskom prolamali zrak i na čas samo smeli pobožnu povorku u njezinu raskajanom raspoloženju, da navijeste nebu radost ljudi, a ljudima Božju blizinu. To je bio ovaj veliki euharistijski ophod, u kojem je išao i Krist bjelovarskim ulicama.

A tokom poslijepodneva vraćale su se male povorke, svaka za sebe odjelito, u svoja sela i

župe, kojima su nosile obnovljenu dušu, ojačanu Euharistijom i osnaženu molitvom, da mogu i dalje čuvati svoju posvećenu ravnicu i na njoj netaknutu vjersku tradiciju. Obijeljeli putovi od sunca i prašine su se predano pružili pobožnim pješacima, koji su bili zadovoljni noseći u svoja polja i sela obilni euharistijski blagoslov, pjevajući pjesme i moleći molitve, predvođeni barjakom i križem i svijetu pružajući otvoreno svjedočanstvo o euharistijskoj Podravini.

STJEPAN HRASTOVEC

(K slikama na str. 502.)

REVOLVERSKI HITAC

U deset sati došao je Conde Alredo u svoj klub na boulevardu. Lakaji mu u predvorju oduzeše štap, šešir i skupocjeni krzneni ogrtač. U klubu se znalo, da on stoji na rubu propasti. Kroz petnaest je godina silni imetak dostajao za njegov život, koji je i u Parizu pobuđivao senzaciju. I sluge su to znali, ali nisu ničim odavali.

Uostalom bio je to pravi aristokrata. Ali ne jedan od onih, koji se »razumiju« u karte, ne; Conde Alredo bio je španjolski velikaš, čiji su pređi od davnine poznati po cijeloj Španiji i kao gosti francuskih rivijera.

Usprkos svoje četrdesete — bio je još uvijek svjež i lijep. Samo po koja bijela vlas na sljepočicama, trokut finih nabora na očnim kutovima odavali su brzo proživjele godine. Crne su njegove oči ostale mlade. Te crne oči i njegova tamna put bili su razlog, da su ga prijatelji prozvali »Maurom«.

Klupski su članovi diskretno razgovarali o njegovom žalosnom položaju. Nešto se mora učiniti, da ga se spasi... Conde si sam nije dočaravao nikakvih iluzija. Od svojih visokih rođaka u Španiji može da očekuje samo predbacivanja. Gdje su one andaluške hacijende s golemim krdima? Gdje su one silne žitom posijane površine zemljišta u Kastiliji, rižna polja Valencije, mljekarstva i imanja na sjeveru — ta čitav onaj grofovski posjed Alreda? Sve je progutao Pariz i glasovita francuska kupališta. Uspomena na dvije glasovite filmske dive, na nekoliko dvoboja, glas hladnokrvnog, okretnog igrača i respekt pred bezobzirnim čovjekom u pitanjima časti — to je eto sve, što mu je ostalo...

»Moja je kocka pala!« govorio je sam sebi. »Da se ubijem? Ne! Čovjek si oduzima život samo onda, kad to traži čast. Nestane li mi i posljednjeg ostatka mog imetka, postat ću vojnik u Alžiru ili gaucho u dalekim pampama Argentine.

Dom je njegov još uvijek postojao u potpunom stilu, ali dokle će tako?... Ili će mu se možda nasmiješiti sreća, ona sreća, koja ga je kroz godine ostavljala u Ostendu, Monte Carlu i Parizu?

Redovno je — iza dinera u kom velikom restaurantu — išao u kazalište, a onda bi sjeo za karte u igračnici. Ne na veliko. Jednostavni ekarte s intimnim prijateljima. Svako je veče dobivao po deset i dvadeset, katkad i pedeset zlatnika. I uz taj nenadani prihod rađalo mu se opet i pouzdanje u budućnost.

Večeras je ranije nego inače stupio u igračnicu. Došao je elegantan, nasmijan i dostojanstven i krenuo odajama.

Kad je opazio vicomta de la Bromville u jednom igraćem salonu, upita ga uz ljubazan smiješak:

»Ne biste li partiju?«

»Vrlo rado, dragi Maure!«

»Ali skromno, pet točaka pet franaka, jer sam siguran, da ću dobiti.«

Igra započe uz prigušeno svijetlo velikog svijećnjaka. Conde je stalno dobivao. Imao adute ili ne, karte su njegova suigrača bile vazda slabije... Već se pred njim sabrala hrpa zlata, kad se kod stola zaustavio neki član kluba, da gleda igru. Najprije je stao kraj Alreda, a onda se postavio iza vicomta, koji je postao očito zlovoljan.

»Ta to je zaista ludo!« poviče najednom. »Bromville, zašto ne iskorišćujete svoje karte? Ta vi bacate same adute!«

Više nije mogao reći. Alredo, blijed na smrt, položi svoje karte na stol.

»Razumijem,« ustade hladno i ustremivši pogled na vicomte-a. »Dozvolite mi, da odem!« Zatim s nervoznom rukom gurne zlato k njemu: »To je vaše!«...

»Ali, dragi Maure!... Ali, Alredo!... Dozvolite, grofe, da vam...«

»Dosta! Ponavljam, da sam razumio.«

Ustajući doda Alredo:

»Hvala lijepa, vicomte! To su usluge, koje se nikad ne zaboravljaju... Još jednom: srdačna hvala.«

Uspravan, ponosan kao uvijek — ode iz kluba.

Otkopčane krznene kabanice, da se vidio frak i prsa bijele košulje, jurio je Conde Alredo boulevardima. Kazališta su svršila, bujica je ljudi punila ulice. Silom je krčio sebi put kroz svjetinu, da što brže pođe... ne znajući ni sam kuda. Teške ga misli more. Dugovi? Ah, dugovi nisu nečasni... Ali primati milostinju!... U crnim bi se časovima zgrozio nad pomišlju, da će tako duboko pasti, te će ga i prijatelji početi izbjegavati. No nikada mu nije palo na pamet, da bi mogao pobuditi u koga milosrđe.

Uzalud dakle sva njegova muka da uzdrži sjaj! Zbogom, Conde Alredo!... Potomak namjesnika i potkraljeva mogao bi iščeznuti u južnoj Americi vodeći pustolovan život, mogao bi kao bezimenjak ući u legiju bandita i očajnika, ali živjeti od samilosti svojih prijatelja...

Kroz noć ga pratio stid i čitav stoljetni ponos roda...

Malo pred osvit uzbunio je revolverski hitac neki mali hotel na kolodvoru St. Lazare...

U jednoj su sobi našli na sagu nekog gospodina u fraku prostrijeljena srca...

BOŽIDAR ČOP

PROLJETNI SNOVI

Učila je marljivo. Bila je prva učenica u školi. Svi su je poštovali, a profesori su je postavljali svakome za uzor. Imala je dara i volje. Toga je ona bila svijesna, ali se nije zbog toga oholila. Povučena i skromna sanjala je o svom zvanju i svom radu. Oh, koliko je zanosa bilo u tim mladenačkim snovima!

Često bi u toplim sutonima zaklopila svoje vjeđe i vidjela kroz veo budućnosti jedno ubavo seoce. Sve je u njemu procvalo. Na brežuljku se bjelasa crkvica, a nedaleko škola. Pred školom vrt. Ona sjedi u vrtu i sluša žubor potočića, koji nedaleko grgolji. Eto već i dječice! Umiveni, počešljani, s knjigama pod pazuhom dolaze, lijepo je pozdravljaju, smiješe se i ulaze u razred... Oh, kad će i ona moći k njima, da im u srca ulije svoju volju i svoj zanos, a u glavice svoje marljivo skupljeno znanje!

Svršila je škole, svršila i snove mladosti svoje i dugo čekala, dok je dobila mjesto. Putovala je dugo, dugo. A kad je izišla iz vlaka, morala je puna tri sata pješačiti u novu svoju postojbinu. Na kolodvoru je nitko nije pričekao, a ni u mjestu. Svi su u nju sumnjivo buljili. To mlado čeljade — pa da odgaja njihovu djecu!... Crkve nije našla u tom selu. Najbliža se nalazila jedan sat hoda. Školu je jedva pronašla. Ništa se nije razlikovala od drugih potleušica. Trošna, sitna, siromašna. Prozori polupani, sprijeda đubrišta... A kad su djeca dolazila u školu, čula su se na puškomet daleko. Vikali su i tukli se. A to su i u školi nastavljali. Ulazili su bosonogi, nepočešljani, neumiveni, poderanog odijela i poderanih knjiga...

A ona je sjedila za stolom i gledala tu dječicu i silom im se smiješila. A u srcu joj se kupilo nešto gorko i bolno. I kroz nasmijane oči razlile se suze. Oborila je glavu na stol i plakala. Dugo je, dugo plakala. A kad je podigla glavu, vidjela je sirotinjsku djecu kako stoje ko okamenjeni stupovi i gledaju svoju mladu učiteljicu. A i njima su oči crvene od suza.

Daleko su bili snovi od zbilje, daleko... No u zbilji je ipak bilo nešto lijepa, što je trebalo izvući, izmamiti, formirati. Ona je to znala i u to vjerovala. Suze su njezine bile početak njezine spoznaje i preporoda sirotinjske seljačke dječice. A po suzama svojim i dobrom srcu svome preporodila je i ono zapušteno selo bez crkve, što je odbačeno negdje daleko, daleko... puna tri sata hoda od željezničke stanice...

AMICO D'ORO

OBITELJ U OPĆEM KULTURNOM OPADANJU

U svakom razdoblju, u kojem je čovječanstvo bilo u kulturnom opadanju, teško je to osjećao obiteljski život. U takvo doba rasklimavale bi se veze između muža i žene, između roditelja i djece, te je nastupala kriza obitelji, koja je podrivavala i uništavala tu osnovnu stanicu cijeloga života čovječanstvu. I propadali su čitavi narodi, koji se nisu za vremena trgli, da spase od propasti obitelj.

I iza svjetskog rata palo je čovječanstvo u takvo jedno kritično razdoblje kulturnog opadanja (dekadence). Sve kulturne vrednote nazaduju potiskivane od prevelike materijalističke manije, koja je preuzela mah među svim narodima. Tako je opet i obitelj došla u teške prilike, te je na udarcu sviju onih, kojima je materija preča od duha i koji jedino u materijalnosti vide smisao života.

Treba samo promotriti, kako u posljednjih petnaestak godina pisci, koji su daleko od kršćanskog naziranja na svijet, u svojim romanima i drugim književnim djelima sve svoje nastojanje usredotočuju u tom, da se izruguju svemu, što je kroz tisućuljeća učvršćivalo zajedništvo muža i žene, pa da razore ćudoredne temelje obiteljskog života i odgoja djece. Mjesto uzajamnog duševnog razumijevanja između muža i žene, mjesto uzajamnog izvršivanja dužnosti, mjesto vjernosti i ljubavi treba prema tim piscima da prevlada u obiteljskom životu bezobzirna sebičnost, hladnokrvna proračunanost vlastite koristi i najgrublje materijalističko shvaćanje bračnog zajedništva, u kojem žele, da poslovna ravnodušnost i slobodna ljubav nadomjesti sve ono, što je po ćudorednom redu bitno za brak i obitelj. U tom su propovjednici marksističkog braka samo krajnja konsekvencija onoga, što liberalna nauka zastupa o razrješivosti braka i o slobodoumnom odgoju djece.

Ali uza sve to, što je na obiteljskom i bračnom području zavladala u velikoj mjeri anarhija (bezvlađe), ipak još većina muževa i žena, većina otaca i matera stoji na starom i jedino ispravnom temelju obitelji, koji traži vjernost i nerazdjelivost muža i žene, koji postavlja ljubav i međusobno poštovanje na viši stepen nego traženje pojedinačkog profita i koji pravu ljubav prema djeci ističe kao glavni cilj obitelji. Osobito žene mogu neizmjerno mnogo učiniti, da se čovječanstvo vrati sa stramputice, na koju su krivi proroci skrenuli pravo i zdravo shvaćanje obitelji. Nepokolebivom ljubavlju prema mužu, odanošću prema onom, koji je ženi za cijeli život dao svoju zaštitu i osiguranje, koji joj je omogućio, da sva živi za prirodno svoje određenje kao žena i majka, pa ako ustreba i nesebičnim pregaranjem, koje nosi prije ili kasnije divne plodove, može žena učiniti prava čudesa u obnovi pravog i sretnog obiteljskog života. Ako žena tu bude na svome mjestu, kriza će obiteljskog života biti sretno prebrođena, i narodna će joj budućnosti za to biti zahvalna.

LJUDMILA VRŠOVSKI

TRISTOTA GODIŠNJICA FRANCUSKE AKADEMIJE

Nedavno je čitava francuska javnost svečano proslavila tristotu godišnjicu osnutka Francuske Akademije po kardinalu-državniku — Richelieu-u. Sve, što god je u Parizu uistinu naučno, a uz to i nacionalno, nastojalo je, kako bi uveličalo tu proslavu kao jedan od najljepših i najvrednijih jubileja francuske kulture. Od predsjednika Republike pa sve do malih intelektualaca, kao što su profesorski pripravnici — svi su francuski inteligenti bili svijesni važnosti te proslave.

Da bi se razumjelo to oduševljenje intelektualnih krugova Francuske, potrebno je znati, što je Francuska Akademija danas u životu Francuske. Ona je danas ognjište nacionalnog, književnog i naučnog rada, institucija, koja sabire pod svoje okrilje samo one elemente, koji su nacionalni i uistinu vrijedni. Mnogo se prigovara Francuskoj Akademiji, da je konzervativna i da zaostaje za vremenom, jer su u njoj većinom starci. Međutim sama činjenica, da je ta Akademija posve nacionalna, da mjeri samo po naučnoj vrijednosti, da u njoj nema elemenata, koji za nacionalni život svakoga naroda znače reakciju, kao na pr. razne ljevičarske, marksističke struje — sama ta činjenica nas upućuje, da je Francuska Akademija na pravom putu, na putu služenja svome narodu. U tom pogledu, ona je mnogo naprednija nego oni, koji joj prigovaraju zaostalost, jer je danas vrijeme, kad svaki narod pazi, da se u njemu ne podignu anacionalni elementi.

Za nekoga također i katolički karakter Akademije predstavlja njenu zaostalost! Uistinu Francuska Akademija u velikoj je većini — katolička. Njen član je bio pokojni Henri Bremond, veliki katolički učenjak, njen član je Msgr Baudrillart, biskup, Paul Bourget, Paul Valéry, Henry Bordeaux, François Mauriac — sve od reda uvjereni katolici, a ujedno najsvjetlija imena među Akademicima. To je za mnoge zaostalost, premda je danas katolicizam snaga, koja je najnaprednija zbog toga, što ujedinjuje staro s najnovijim i ostaje čuvar kontinuiranog progresa, neprekidnog napretka, koji se temelji na čuvanju prošlosti i izgradnji budućnosti. Takav je ujedno i karakter Akademije.

Mislimo, da će naše čitatelje zanimati, kako je nastala ta odlična institucija, već zbog toga, što je poznata svugdje na svijetu i što uživa svagdje veliki ugled. Prvi i najdragocjeniji povjesničar Akademije je Pellisson, pisac iz vremena Ljudevita XIV. Kako su se najstariji dokumenti o osnutku akademije izgubili, njegova »Histoire de l' Académie Française« ostaje jedini dokumenat o prvoj dobi tog slavnog društva. Ta je povijest izašla godine 1653., dakle osamnaest godina poslije oficijelnog osnutka Akademije.

Misao za osnutak jednog društva, koje bi okupilo oko sebe, a na zajedničku suradnju, najbolje duhove zemlje, vrlo je stara. Još g. 1567. pet je pisaca, među njima i slavni Ronsard, pokušalo da osnuje takvo društvo. Društvo je neko vrijeme trajalo, ali je prestalo sa smrću Charlesa IX., koji mu je bio protektor. Poslije još jednog pokušaja — ideja je zaspala. Tek oko godine 1629. glavni su se književnici te dobe počeli sastajati posve privatno kao na neka sijela. Bili su to biskup-pjesnik Godeau, lirski pjesnik Gombauld, kritik Chapelin, Conrart, koji je napisao samo nekoliko djela, ali je bio inicijator Akademije, te još neki pjesnici. U početku svoga sastajanja u kući Conrartovoj — sastajali su se gotovo potajno, jer im je salon Rambouillet izgledao previše širok krug prijatelja. Nisu tada ni mislili na osnivanje Akademije. Kardinal Richelieu, koji je tada svu Francusku držao rukom mudrog upravljača, saznao je za to društvo, pa mu se u glavi rodila ideja, da od tog sijela stvori veliku intelektualnu instituciju. Preko Chapelina je obavijestio drugove, neka se samo dalje sastaju, brineći se da se njihov krug poveća. Kad se saznalo za kardinalov interes za novu instituciju, počeli su se uplivni i ugledni ljudi trgati za članstvo toga društva. Kancelar Seguier je zatražio i dobio članstvo, a za njim su se poveli mnogi drugi. No Akademija nije baš lako otvarala vrata. U siječnju godine 1635., kad su statuti bili već izrađeni, izdao je kardinal Richelieu patentno pismo o proglašenju Akademije. Parlamenat je Akademiju potvrdio tek u lipnju. Od onda do danas ona neprekidno djeluje.

Najtežu krizu pretrpjela je Akademija za francuske revolucije g. 1789. Francuska revolucija bučeći o »besmrtnim principima«, koji da su savršeno naučni, pokazala je u svome držanju, da je bila antiintelektualna. Borbu proti Akademiji je započeo jedan od prvaka Revolucije — Marat. Sam je taj tiranin imao književnih pretenzija, ali nikakva talenta, pa je vrlo lako time protumačiti njegov stav prema Akademiji, koju je progonio kako god je mogao. Kasnije se Mirabeau iskazao još gorim mjerama. Akademici su bivali giljotinirani, u koliko nisu uspjeli uteći preko granice. Ekonomista abbé Morellet, član Akademije, uspio je uz opasnost života prenijeti sam i preobučen arhiv Akademije u Englesku. Direktor Akademije de Nicolai, astronom Bailly i Malherbes, članovi, bili su giljotinirani. Ostali su se dugo vremena mučili u zatvoru. Akademija je izgledala na umoru. Godine 1806. Napoleon ju je opet oživio u svom njenom sjaju. Ni Revolucija je nije mogla srušiti. Preživjela je tri stotine godina u službi naroda i nauke.

STJEPAN TOMIČIĆ

Ovim brojem ulazi „Obitelj" u drugo polugodište. Obnovite još danas pretplatu, jer je samo točno plaćanje pretplate uvjet za napredak lista.

NOVCA KAO LIŠĆA

Veseli roman iz američkog života

Napisao Petar B. Kyne, preveo V. S.

I.

Tajnica gospodina Absoloma Pika unišla je u radnu sobu svog šefa s vrlo neugodnom obavijesti. Gospodin Hiram Butterworth čeka u predsoblju i želi da govori s njim o važnom poslu.

»Zadržite ga još pola sata,« reče joj odvjetnik. »Još nijesam pročitao jutarnjeg lista. Osim toga pola sata čekanja vrlo će dobro uplivati na staru ćud. To će povećati moju vrijednost, a smanjiti njegovu.«

»Dašto, već sam mu kazala, da ste veoma zaposleni, gospodine Piče. On je međutim tvrdio, da ne može čekati i da je njegov današnji posao posebice važan. Mrmljao je, da je vrijeme zlato i da su odvjetnici veliki tatovi, koji kradu jedno i drugo.«

Kad je odvjetnik pročitao novine, zapalio je cigaru; kad je cigaru popušio, otvorio je vrata velike pisarne te se uljudno naklonio gospodinu Hiramu Butterworthu; veselim mu je glasom zaželio dobro jutro i još ga zapitao za junačko zdravlje.

»Pri kraju sam,« rekao je tužno i svalio se u veliki naslonjač, koji je odvjetnik držao u pripremi za svoje stranke. »Gospodine odvjetniče Piče, približava mi se posljednji čas!«

»Toga ne bih baš tvrdio, gospodine Butterworthe,« tješio ga Pik. »Nije dobro, da se tako predajete crnim mislima. Zar ne biste jednom za promjenu mogli gledati ružičastije na život?«

Hiram Butterworth nemilice se rasrdio.

»Zašto ne smijete to tvrditi?« stenjući je zapitao i sam odgovorio. »Zato, jer niti malo ne poznajete mojega stanja. Ja ga međutim dobro poznam. Do đavola, da ga ne bih poznao! Nijesam li platio silnu svotu novca, dok sam saznao, što mi je? Bio sam kod šestorice specijalista, u šest raznih mjesta i primio od njih šest smrtnih osuda, koje su sve jednake. Kažem vam, da je moj život pri kraju, i ne kušajte me uvjeravati, da tome nije tako! Posve dobro znadem, kad ću biti mrtav; i stajalo me, dok sam to doznao!«

Zašutio je za trenutak, jer mu je ponestalo daha. S malim, blijedomodrim i duboko upalim očima čemerno je buljio u gospodina Pika. Kratki čekinjasti i poput željeza sivi vlasi pali mu poput slapa preko niskog čela i očiju. Na strani dugoljaste glave bile su pričvršćene velike uši, koje su stršile u stranu poput lopatica parobrodskog vijka. Nervozno je gutao slinu, tako da mu je jabučica u dušniku skakala gore i dolje pod uvelom, nabranom vratnom kožom.

Maknuo je nogama. Odvjetnik Pik obazro se dolje i opazio, da su Butterworthove cipele stare, iznošene i najjeftinije vrsti. Upravo je tako i otrcano odijelo bilo loše vrsti, staro i već davno izvan mode. Oštro obrubljen ovratnik s priprostom crnom kravatom još je više povećavao sliku bijede i zanemarenosti, koja je upravo izbijala iz starca.

Pik je mirno odgovorio:

»Žalim vas, gospodine Butterworthe. Kakvo je bilo mišljenje liječnika?«

»Svi tvrde, da trpim od bolesti srca i povapnjenja žila,« rekao je starac. »Već pred tri godine osjetio sam u prsima boli, kad sam se nešto brže maknuo. Pozvao sam dra Reitera, da me liječi. Nije me izliječio, samo mi je rekao, što mi je. Kasnije je još šest drugih potvrdilo njegov sud. Jedan od njih računao mi je za pregled i nekoliko slika pod zrakama osamdeset dolara.« Tu je starac oštro upiljio svoje male oči u odvjetnika. »Svakog časa mogu umrijeti,« rekao je tihim, žalosnim glasom, »zato sam i došao k vama, da uredim svoje stvari.«

Odvjetnik Pik ljuto se namrgodio.

»Sjećate li se — oprostite mi te riječi — da sam vas tijekom zadnjih dvadeset godina više puta nagovarao, da napravite oporuku?«

»Da, da,« dahnuo je stari škrtac. »Vi ste jedan od onih ljudi, koji uvijek predbacuju: Zar ti nijesam kazao? . . . — Ako mi tko da dva novčića, dignut ću se i poći praviti oporuku k drugom odvjetniku.«

»Time biste mi neobično ugodili,« ozbiljno je rekao Absolom Pik. Starac je namah postao ponizan.

»No, no, Absolome; nije dobro, što se tako brzo razjarujete. Vi dobro znate, da je za mene prekasno, da bih se sa svojim odvjetnikom stao prepirati, a osim toga znate o mojim poslovima više nego ikoji drugi.«

»Da i vraški sam se namučio uvijek, kad sam od vas htio utjerati svoj skromni zaslužak. Ako mi sada povjerite zadaću, da vam napravim oporuku, to je još najmanje, što biste mi morali dati. Pristojbina, koja mi za takav posao pripada, zakonom je određena i bit ću veseo, što mi je barem jedamput ne će trebati utjerivati ratom.«

Škrtac je zakihotao, kao da su mu odvjetnikove riječi dozvale u pamet najveselije šale iz prošlosti. Nenadano je bio odlično raspoložen. Pik je iz iskustva znao, kako treba gnječiti prkosnog, poluludog starca. Butterworth je po naravi bio nasilnik, ali i kukavica, kad je nabasao na većeg nasilnika. Odvjetnik ga je ljutito promatrao nekoliko časaka, a zatim je uzeo nekoliko araka papira i spremio se, da uredi Butterworthovu ostavštinu.

»Komu hoćete da ostavite svoj imetak?« upitao ga.

Butterworth si je ovlažio usnice.

»Imam samo jednog rođaka po krvi, koji zaslužuje da baštini od mene, a taj je Elmer Svital, sin moje pokojne sestre.«

»Vi imate još drugih nećaka i nećakinja, gospodine Butterworthe.«

»Da, moja sestra Hatika ima dvije kćeri i dva sina. Kad je umro Hatikin muž, ostavio im je lijep imetak, ali su ga stali odmah rasipavati — ti prokleti raspikuće! Neka sada rade, kako sam morao i ja raditi! Njima da nešto ostavim? Volim umrijeti, nego nešto slično učiniti.«

»No, i umrijet ćete skoro, ako smijemo vjerovati vašim liječnicima,« promrsi odvjetnik. »A što vas vuče k Elmeru Svitalu?«

»Prije svega njegova mi se majka dopala više od svih drugih članova naše obitelji. Nikada mi nije zanovijetala sa svojim križevima. Da li mi vjerujete, da je njen muž bio već dvije godine mrtav, prije nego sam za to doznao? Nikad u mene nije zaiskala ni dolara, koji od mene nikad nije ni dobila. Ima tome najmanje dvadeset godina, da si nijesmo pisali. Nijesmo se podnosili, jer sam premalo cijenio njenog muža. Nije doduše bio loš čovjek, ali čemu to, kad se nikud nije maknuo! Svoj je život profućkao u loše plaćenoj državnoj službi. Proučavao je hrušteve i skakavce, ušence i druge kukce. Za novac nije mario taj glupan, nego je uvijek tvrdio, da želi koristiti čovječanstvu.« Stari škrtac zadovoljno se kesio, kad se sjetio svog svaka čudaka. »Elmera nijesam nikada vidio,« nastavio je. »Nikad nijesam o njemu čuo, i kad ne bih imao njegove slike ,ne bih ga znao razlikovati niti od vola. Pogledajte ga, gospodine Absolome! Svome stricu Hiramu sliči ko novčić novčiću.«

Pik se zagledao u predanu mu sliku.

»Previše si umišljate,« rekao je, kad mu ju je vratio. »Taj mladić sliči vama baš toliko, koliko i jazavcu. Nastavite!«

»Upravo takav bio sam ja, kad sam bio u njegovim godinama,« tvrdio je starac. »I o njemu znadem sve. Ha-ha! Tako je! Još nikada nijesam učinio koraka, a da prije nijesam znao, kamo će pasti noga. Da, gospodine. Prije nego se zaletiš, pogledaj, kamo ćeš skočiti — to je moje staro pravilo. Nikad se nijesam dao na nešto, a da nijesam unaprijed bio uvjeren, da će iz toga kapnuti kakva para.« Nekoliko je časaka čeprkao po džepu i izvukao nekoliko pismenih omota.

Izabrao je jedan od njih i predao odvjetniku. Taj je iz njega izvukao kup listova, pisanih na pisaćem stroju. Prvi je list glasio :

Muscatine, 16. srpnja 1924.

Cijenjeni gospodine!

Strogo povjerljivo! Odlična ličnost, koja ima veze s našom bankom, želi utvrditi duševnu, tjelesnu, društvenu, financijsku i moralnu vrijednost svojega nećaka Elmera Svitala, koji živi u vašem gradu. Sve podatke, koje možete dati glede njegova značaja, rada i navika, glede njegove marljivosti u poslu, glede društva, s kojim se druži, i uopće glede svega, što bi spomenutoj ličnosti omogućilo da si stvori pravu sliku o njemu, primit ćemo sa zahvalnošću. Troškove, koje ćete pri tom imati, upišite nama u račun.

Za protuusluge stojimo vam drage volje na raspoloženje.

S odličnim poštovanjem

Vaš odani

O. David,

za Prvu narodnu banku u Muscatinu

Odvjetnik se mrzovoljasto nacerio.

»Čemu biste, zar ne, trošili novac za detektive, kad vam vaša banka može da ovrši isti posao besplatno? progunđao je. »Na tim će papirima biti dašto izvještaj. Hm-m!« Rasprostro je pred sobom papire i zadubio se u čitanje. Izvještaj je glasio:

Dragi gospodine!

Primili smo Vaše pismo od 16. ov. mj., u kojemu nas molite za podatke o gospodinu Elmeru Svitalu.

Gospodina Elmera Svitala poznajemo u tančine već više od petnaest godina. U velikom izbornom popisu toga kotara našli smo, da je pristaša republikanske stranke i da se rodio dana 10. listopada 1898. u Selmi, kotar Fresno, država Kalifornija. Jedinac je pokojnog profesora Jamesa J. Svitala i pokojne Mabele Butterworth.

Profesor Svital svršio je nauke na državnom kalifornijskom sveučilištu i istaknuo se osobito na polju parasitologije (nauke o nametnicima. Op. prev.). Njegov je rad otkrio mnogo novih činjenica o životu raznih biljnih štetočina i sredstva, što ih je pronašao za njihovo uništavanje, od silne su važnosti za sve voćare u državi. Upropastila ga groznica, koja ga je napala, kad je u Braziliji istraživao život i navike nekog štetočine, poznatog pod imenom »brazilska muha«, kojoj je uspjelo, da u velikim jatima preplavi također havajsko područje. Njegova je žena umrla od zapaljenja pluća kao posljedice španjolske influence u zimi 1918./19. Pokojnica je bila veoma razumna, poštena i značajna žena. Radi toga svi su je visoko cijenili.

Prilažemo fotografiju Elmera B. Svitala. Dobili smo je kod našeg fotografa uz cijenu od 1.50 dolara. Veselit će nas, ako nam taj iznos povratite.

Elmer Svital imao je dvanaest godina, kad mu je umro otac. Profesori, napose oni, koji su u državnoj službi, obično su premalo plaćeni. I plaća profesora Svitala bila je mnogo manja od njegovih sposobnosti. Osim toga nije bio ni toliko oprezan, da bi se dao osigurati. Umro je bez imetka i brigu za njegovu udovicu morao je odmah preuzeti na svoja ramena mladi Elmer. Dječak je odmah preuzeo zastupstvo velikog tjednika i za kratko je vrijeme sakupio toliko pretplatnika, da je za svoj rad primao redovito dvanaest dolara na sedmicu. Taj je dohodak povećao na taj način, da je kod susjeda obavljao najrazličitije poslove, na pr. cijepao je drva, obrađivao vrtove i t. d.

U dvanaestoj godini starosti Elmer je Svital posljednji put igrao nogomet i postao jedina

Jeftina ponuda doista dobre robe:

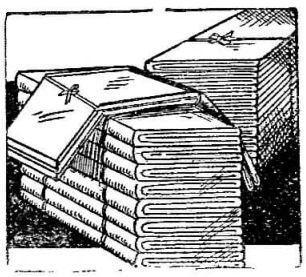

11-4 Kupon od 10 m finog šifona prikladnog za žensko rublje, širina 80 cm **Din 120**

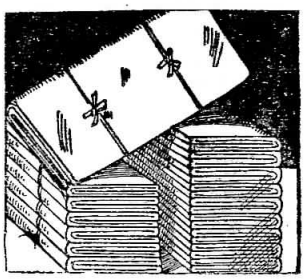

11-5 od 4 m čvrstog pamučnog platna za 2 plahte, širina 148 cm **Din 68.—**

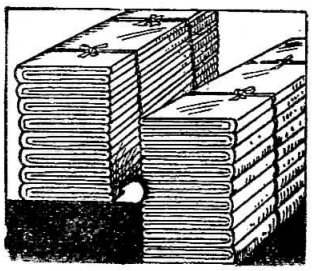

11-6 Kupon od 10 m vrlo finog šifona za žensko rublje, širina 80 cm **Din 150.—**

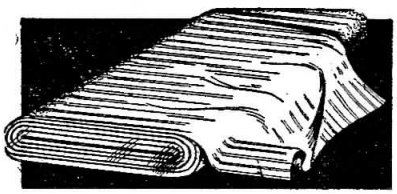

12-7 Batist u bojama za žensko rublje, metar **Din 6.—**

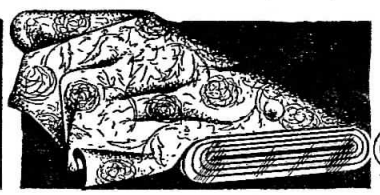

12-8 Engleski tusor-poplin u svim bojama, za žensko rublje, metar **Din 11.—**

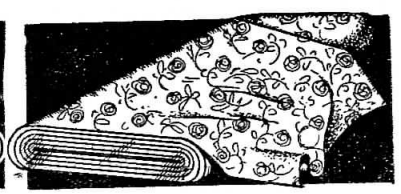

12-10 Švicarski markizet bijeli ili ekri za zastore šir, 150 cm, metar **Din 20.—**

*Robu šaljemo uz pouzeće. Jamčimo za dobrotu robe. Ako ne odgovara, dajemo zamjenu, ili vraćamo novac. Pošiljke šaljemo franko počam od **Din 250**·— vrijednosti. Od ponuđene robe šaljemo Vam rado i **besplatne uzorke**, po kojima ćete moći prije kupnje provjeriti dobru kvalitetu. Također možete dobiti **besplatan katalog**, u kojemu dajemo veliki izbor naše ostale robe. Zatražite ga običnom dopisnicom, dobit ćete odmah i besplatno.*

Kastner i Öhler, Zagreb, Ilica 4

Najveća trgovačka i otpremna kuća u Jugoslaviji

pomoć svoje majke. Teret mu je bio olakšan u toliko, što je pokojni profesor Svital ostavio udobnu kućicu sa šest soba na gradilištu, koje je mjerilo 5000 četvornih stopa (1 američka stopa iznaša 30 cm. Op. prev.). Kućica leži u Modroj ulici u ovom gradu. Taj je imetak bez dugova, njegova vrijednost neprestano raste, jer se trgovački dio grada širi sve više prema nastanbenom dijelu.

U šesnaestoj je godini Elmer Svital svršio srednju školu i bio prvi između deset odlikaša. Odmah zatim potražio je posao u tvornici konzerva od voća, koja plaća svoje radnike prema njihovoj radinosti. Kad je bilo zaključeno doba ukuhavanja voća, imao je Elmer u štednom odjeliku naše banke uložene tri stotine dolara. Druge je godine već sam kupovao voće i prodavao raznim tvornicama za konzerviranje. Pri tom se pokazalo, da znade izvrsno prosuđivati vrste voća i na oko procijeniti, koliko roba teži.

Kad je uvidio, da se ne može oslanjati samo na takav zaslužak, koji traje samo nekoliko mjeseci na godinu, naučio je u slobodno vrijeme brzojavljati, pa je kao brzojavni činovnik dobio službu u mjesnom uredu južnopacifičke željeznice. Sa svojom sposobnošću i marljivošću zamalo je prestigao ostale drugove. Kad je buknuo rat, bio je već načelnik željezničke stanice. Kad su u rat stupile također Sjedinjene Države, odazvao se bojnom pokliku i on te služio u Mavričnoj diviziji kao narednik kod radija. U listopadu 1918. bio je imenovan potporučnikom. U ratu bio je dvaput ranjen i jedamput otrovan plinom.

Kroz tri godine iza otpusta iz vojničke službe bilo je zdravlje gospodina Svitala uslijed gore spomenutih rana i otrovanja plinom tako slabašno, da nije mogao preuzeti prijašnje službe na željezničkoj stanici u Pilarcitosu. Mjesto toga preuzeo je službu poslovođe u nekoj igračnici, koja ima također dozvolu za prodaju cigara.

Zdravlje mu se polagano poboljšavalo i nedavno, kad smo o tom razgovarali s njime, rekao nam je, da je zdrav kao nikada prije. S uzornom marljivošću i savjesnošću prema gospodaru i gostima te sa svojom simpatičnom ličnošću dignuo je poduzeće, tako da je ostalo jedino u gradu; sva druga poduzeća te vrste polagano su propala.

Gospodin Svital je vrlo ambiciozan mladić. Nikad nije zadovoljan s onim, što ima. Uvijek kuje nacrte za nešto bolje. U našem je gradu dobro poznat i ugledan.

Odijeva se dobro i ukusno. Nije škrtac, ali ni raspikuća. Imade malen auto, koji je kupio od druge ruke; prebojadisao ga sam, i to vrlo dobro. Dobar je ribar i izvrstan lovac. Kao strijelac odnio je na državnoj streljačkoj utakmici lanjske godine prvu nagradu.

Gospodin Svital još je neženja i nema izgleda, da bi se zakratko taj njegov položaj u tom pogledu promijenio. Sve, što kupi, plaća odmah. U štednom odjeljku naše banke ima već svotu, koja iznosi oko dvije tisuće i pet stotina dolara. Sada se s nama pogađa za zajam na svoje zemljište i kuću u Modroj ulici. Kani se naime samostalno prihvatiti svojega posla. Ukratko, g. Svital odličan je u svakom pogledu i prevelik za naš gradić. Naše je mišljenje, da ne će proći dugo, i on će poći drugamo, gdje će mu se nuditi bolja prilika za razvoj. Držimo ga uzornim mladićem, koji je vrijedan povjerenja.

S odličnim poštovanjem!

N. C. Cathcart,
Za trgovačku banku u Pilarcitosu

Absolom Pik dignuo je pogled i njegove su se oči susrele s Butterworthovim, u kojima je zamijetio ponosan žar.

»Vrlo laskav izvještaj, gospodine Butterworthe, to moramo priznati.«

»Bacio se u mene,« tvrdio je stari škrtac.

»Neka ga oslobodi Bog od toga!« odvjetnik će.

»Ne budite tako pakosni, Absolome. Kažem vam, da se momak bacio posve u mene. Samo takav dečko, koji poznaje vrijednost novca, smije naslijediti moj imetak. U njegovim će rukama rasti. Iz njega će stvoriti čuda. Njemu ostavljam sve, a Hatikinoj djeci ništa.«

(Nastavit će se.)

SUVREMENA JAPANSKA GLAZBA

Poznato je, da je Japan — kao i ostali krajevi Dalekog Istoka — sve do nešto više od pedeset godina živio svojim zasebnim životom, koji je trajao kroz stoljeća. U tom dugom periodu japanski je narod postepeno izgradio svoju posebnu kulturu i civilizaciju. Život japanskog naroda nastavljao bi se jamačno i dalje istom intenzivnošću i u istim oblicima, da nisu nastupile nove okolnosti, koje su na svim poljima japanskog narodnog života urodile pravom revolucijom.

Te nove okolnosti bile su prouzročene prodiranjem Evropljana u krajeve Dalekog Istoka. Evropljani su svojim dolaskom trgli Japance iz višestoljetnog letargičnog sna i probudili ih na novi život. Japan je za veoma kratko vrijeme pod utjecajem evropske kulture, a naročito tehnike, proveo dalekosežne i duboke promjene u načinu svoga života saobrazivši ga evropskom uzoru.

Uz ostalo i japanska je glazba, naročito vokalna, pod utjecajem evropske, doživjela duboki i potpuni prevrat. Glazbeni se sistem Japana — skala (ljestvica) od pet tonova — kroz posljednjih pedeset godina potpuno prilagodio evropskom tonskom sistemu. Ne treba međutim misliti, da japanski glazbenici slijepo slijede evropske uzore. Naprotiv, oni u okviru evropskog glazbenog stila i pomoću evropskih glazbenih izražajnih sredstava stvaraju kompozicije, koje su po svome duhu potpuno japanske. Evropska je tek forma, vanjština tih skladbi.

Već od davnih vremena bila je glazba u Japanu tako rekavši privilegij žena. Muškarci su biti ratnici, kojima — po njihovu mišljenju — nije dolikovalo da muziciraju. Glazba je dakle, kako instrumentalna tako i vokalna, bila potpuno prepuštena ženskima. Radi toga u japanskoj glazbi dominira popijevka. Japanske su se popijevke komponirale na pjesmu od 31 sloga (»Uta«). U toj se pjesmi ritam kretao preko pet grupa slogova. U prvoj grupi bilo je 5, u drugoj 7, u trećoj 5, u četvrtoj 7 i u petoj 7 slogova. Posebna japanska vokalizacija zahtijevala je naročiti način izvođenja glasova (kod pjevanja) — različit od evropskog.

Japanske opere, u evropskom smislu te riječi, nema sve do sada. Ali ima mnogo kazališta, zvanih »Kabuki«, u kojima se izvode drame s pjevačkim i plesnim umecima.

Radi posebne vokalizacije japanski pjevači ne mogu da pjevaju evropske stvari. Tako pripovijeda poznata japanska koncertna pjevačica Yoshiko Tetsu, da je došavši u Evropu morala učiti »evropski« pjevati, jer joj je glas bio drukčije modeliran. Učila je talijansku školu pjevanja. Međutim — što je zanimljivo — to joj glasu ni najmanje ne smeta, da i dalje pjeva japanske pjesme.

Zanimljivo je istaći, da je moderna evropska glazba japanskim ušima mnogo bliža, nego stara klasična. To je zato što mnogi evropski komponisti u svojim djelima bilo hotice bilo nehotice upotrebljavaju i japanskih melodijskih elemenata. To se zapaža naročito kod suvremenih ruskih i francuskih skladatelja. Mnogi evropski glazbeni teoretičari spočitavaju japanskim modernim skladateljima, da se suviše oslanjaju na evropske. No tu nije teško utvrditi istinu. Tko pozna razvoj japanske glazbe, tome ne će izbjeći onaj jaki kontinuitet između stare i nove glazbe, iako se nova izražava pomoću drugih — evropskih — sredstava. Što je glavno, i moderna je japanska glazba zadržala svoje narodno obilježje i svoj narodni duh, dok se to, nažalost, ne može reći za glazbu mnogih evropskih skladatelja.

IVAN DEGREL

Izvorna novela

I KAMEN JE PROGOVORIO

Kada je već u sljepočicama očutio umor i kada mu se pred očima zamutilo, bacio je dlijeto na zemlju, zagledao se u svoje djelo, na kojem je u zadnje vrijeme radio, i teško je uzdahnuo. Kroz nizak i pritvoren prozor ulazila je meka i raznježena proljetna noć i donosila je iz daljina miris poljske svježine i novu probuđenu snagu u bilju, pruću i vodi. Kako li je on samo požudno udisao taj zrak svježine i života i kako je bio željan vedrine i volje za životom. Još mlad, s pravilnom i zamišljenom glavom, kovrčastom kosom i blijedim licem — on je ponio sa sela čežnju, da postane jednom velik i slavan i da uradi nešto znamenito. On je znao za niske i bijele kuće u uskim i zaprašenim ulicama, znao je za siromaštvo, koje se svija okolo kućnoga ognjišta, ali je znao i za iskrenu i nepatvorenu ljubav i naklonost ljudi, koji su provodili svoj vijek na zemlji, koji su već unaprijed znali uglavnom, što će u životu postići i gdje će završiti život. I on, koji je nikao iz te iste zemlje, očutio je na dnu svoje duše želju, da nekuda ode — u svijet, u život, širok i raspojasan — i da stvara i radi. Idealan i suviše uvjeren u razumijevanje ljudi pošao je u grad, da gradi kipove i da dadne u svojim radovima smisao zemlje, iz koje je došao, i osjećaj ljudi, koje je ostavio . . .

Danas je bilo sedam godina, otkako je svakog dana u ovoj sobici odlagao dlijeto, sedam je godina prošlo a on je ostao onaj isti siromah, koji je i u početku bio. Radio je dugo i mnogo, zanosio se svojom umjetnošću, i ona mu je davala život i snagu da ne klone. I sada, kada je bio umoran i željan odmora, ustao je, pogledao djelo, na kojem je radio, i izašao u noć.

Vani je bilo vedro i prijatno. Električne su žarulje bacale blijedo svijetlo po asfaltu i ono se rastanjivalo i upijalo u svaki kamen i u svaki kućni zid. Njemu se učinilo, da mu je tako lako na duši i da je u njemu vedro, kao što je nad njime vedro nebo. No on je ipak znao, da tamo negdje u njegovoj nutrini bolest polako raste i približuje mu se podmuklo i podsmijehom, ali on nije htio da na to misli niti se nje bojao. Mislio je, da ne će ni onako vječito živjeti, i rodio se, da može jednom otići i za sobom ostaviti svijetao trag . . .

Bio je gladan, bio je željan da se može barem ponekad pošteno da najede, ali nije često imao ni da plati stan, gdje bi mogao prenoćiti. U parku je sjeo na klupu i zamislio se. Eto . . . da ima nešto novca na raspolaganju, on bi stvarao i radio, ali ovako pravio je neke figure, nosio ih bogatim i ugojenim direktorima banaka, ali su ga prezirom odbijali i naprćenim usnama gledali u njegove radove. Kazali su mu: »O vama niko ne piše, nismo čuli za vas i ne ćemo makar što uzimali!« I on bi onda stisnuo srce i sišao na ulicu kao opijen i zanesen nečim dalekim, što tek ima da dođe. Mnogi su za njime gledali i čudili se njegovoj velikoj i svečanoj mirnoći; ali on to nije primijetio, niti je na njih obraćao pažnju. Iz dana u dan sve se više povlačio u sebe i dugo noću radio, radio je grozničavo, kao da će nekuda morati otići, a ne će dovršiti započeti posao. A dani i noći promicahu brzo i grozničavo, kao da što prije žele svega da se riješe . . . Ali sada, dok je išao ulicom kroz noć, on je znao, da na dnu sebe nosi velik i nepatvoreni smisao za umjetnost i za stvaranje — i on je sa umjetničkog gledišta sve okolo sebe i promatrao. Prema svakom je bio pažljiv, susretljiv, odan i prizajan, a da ni sam nije mogao da to razjasni. Više puta mu je bilo jasno, da ga suvišna dobrota samo upropašćuje i da već jednom treba da bude grublji i suroviji i prema ljudima i prema životu. Ali on to nije mogao, jer se uvijek uživljavao u tuđe duhovno raspoloženje, uvijek mislio, kako bi njemu bilo, kada bi se prema njemu tako postupalo. Da nabavi nešto novaca za svakidanji kruh, pravio je dječje igračke, koje su mu drugi rasprodavali obično ga varali, ali im on nije mogao ništa predbaciti, iako je uviđao, da ne radi dobro i da time samo sebi škodi.

Kada je na dnu parka sjeo na klupu i upustio se u tišinu, očutio je u zvjezdanom nebu neprolazan smisao svojega i ljudskoga života i zaradovao se, što je živ i što može živjeti. On je živio u idealima, u visinama i zato je valjda i podnosio sav životni teret strpljenjem i nekim velikim, velikodušnim razumijevanjem. On je u svom svakidanjem mučnom životu nalazio mnogo potrebnoga za poticaj i za dublje i šire gledanje na životno zbivanje i zato ga sigurno nikada ni jedna nesreća nije mogla onesposobiti za intenzivan rad.

I dok je on sjedio u parku i na svojim rukama osjećao dah noći, pored njega se na klupi našao neki njemu još nepoznati čovjek s velikim crnim šeširom i s crnim cvikerima na nosu. Neko su vrijeme šutjeli. Čovjek sa crnim šeširom pogledao ga je i rekao:

»Kako je lijepa noć!«

»Lijepa!« odgovorio je kipar mirno, kao da ni ne odgovara.

»Dozvolite, da vas zapitam, što je gospodin?«

»Ja sam kipar . . . ili kako da kažem, ja pravim kipove, koje niko ne kupuje.«

Čovjek sa crnim šeširom se nakašljao i zagledao u kipara.

»Velite: niko ne kupuje?«

»Niko.«

»Pa zašto ih onda pravite,«

Kipar ga je pogledao nerazumijevanjem:

»Zašto ih pravim?«

»Kada nemate nikakve koristi od njih, nema onda ni smisla da ih pravite.«

»Ali ja osjećam pri stvaranju veliko zadovoljstvo i kadgod napravim nešto novo, meni se čini, da se ponovo rađam i da višestruko živim. Ja

prenosim svoj život u kamen i u svoja djela i ja se valjda za to ni ne bojim smrti.«

Čovjek sa crnim šešerimo ga je zanimanjem posmatrao. On je prvi put čuo, da mu neko tako govori. Gledao ga je ravno u lice i rekao:

»Da li sada što radite?«

»Radim.«

»Što?«

»Isusovu glavu! Da, njegovu glavu. Znate li, kako s mnogo volje to radim! Ali pri tome osjećam, kako bivam smireniji i kako ulazim sam u taj kamen, koji mi se dragovoljno podaje.«

»Ali to nema smisla! Tko će vam kupiti glavu Isusovu. To je uzalud bačeno vrijeme!«

»Ja nikako ne mislim tako. Da li vi znate, da sam ja postao drugi čovjek, otkako sam počeo raditi tu glavu. Ja sam se vjerujte mi, sasvim promijenio. Mnoge sam već stvari isklesao, ali nikada nisam osjetio život i toplinu kamena. Ali ovaj mi kamen govori, kao da je živ i ja vidim dubine, koje dosad nisam naslućivao. Ja sam slušao po crkvama mnoge pametne propovijedi, ali na mene nisu ostavile nikakav dojam; ja sam išao u mnogim procesijama, ali mi one nisu ništa rekle. Ali kada sam isklesao Njegovo lice, otkrio sam onaj dubok i velik znamen, koji je govorio iz kamena. I što sam Ga duže gledao, sve mi se činilo, da je preda mnom oživljavao i da mi je govorio o smislu i potrebi stradanja i patnje. Ja sam se prije ljutio, što sam siromah i što me ljudi ne razumijevaju, ali sam poslije otkrio dobrotu i blagodat siromaštva!«

Čovjek u crnom šeširu ga je ozbiljno promatrao:

»A koje ste vi vjeroispovijesti?«

»Protestant!«

»Protestant?«

»Ne čudite se. Ja sam to bio, ali svakoga dana idem pravom putu, otkrivam ono, što mi je bilo duboko sakriveno. Ono, što mi ljudi nisu mogli reći niti otkriti, to mi je pokazao kamen.«

Čovjek u crnom šeširu se nasmijao, ustao, pružio mu ruku i nestao u noći...

Od toga dana prošlo je ravno sedam godina, razvio je vjetar vremena i života mnoge stvari i događaje i mnogo je bilo za to vrijeme prolivenih suza, ali se i mnogo veselilo i radovalo...

Po velikom gradskom groblju šetao se zamišljeno čovjek sa crnim šeširom držeći ispod ruke svoju ženu. Ona je bila vedra, pravi kontrast one ozbiljnosti i svečanoga mira, koji se taji u groblju sa svim mučnim i teškim zagonetkama.

Gospođa se obratila mužu:

»Što si tako zamišljen?«

»Već nekoliko dana, otkako radim na novom romanu, dolazi mi misao, koju nikako ne mogu da odgonetnem. Nejasna mi je.«

»A što je to?«

»Ne mogu da uvidim smisao svih svojih napisanih knjiga i sve mi se čini, da moja glavna lica ne mogu nigdje naći smirenje i zadovoljstvo. Izgleda mi, da je život neko vječito kruženje, da se sve ponavlja i da je sve samo uspjelija ili lošija kombinacija slučajnosti. Nijedno moje djelo za mene ništa ne govori i nijedno mi se ne čini sasvim dovršeno.«

»Pusti to, briga te! Što i sada da time razbijaš glavu!«

»Ne vidim nikakvoga smisla svoga života...«

Ona ga je povukla za rukav i zaustavila se pred jednim križem. On je podigao oči i pročitao i nehotice natpis, koji je bio već vrlo istrošen:

»Ovdje počiva Marko Stipić, kipar, koji je umro mlad i nerazumljen, ali koji je uvidio smisao života i patnje, kojemu je progovorila kamena Isusova glava, koju je sam isklesao. Pokršten 25. II. 1915. Počivao u miru!«

Čovjek u crnom šeširu se trgao i začuđeno zagledao u ženu. Ona ga se na prvi pogled uplašila.

»Šta ti je?«

»Sad mi je jasno... sad mi je...«

»Šta ti je, ja te ne razumijem!«

»Ovog sam ja poznavao.«

»Poznavao?«

»Da! Davno je to bilo. Sada se sjećam. Bio je protestant i sad je pokršten. Klesao je Isusovu glavu i ona mu je kazala tajnu životnog smisla, bio je umjetnik, ali ga niko nije slavio, kao što mene slave. I gle, zar je moguće, da je cijela njegova umjetnost bila samo posrednik, koji ga je priveo istini i vječnosti. Zar je žrtvovana sva zemaljska slava jedino za to, da se obrati! Izgubio je zemaljsku slavu, ali je našao mir srcu i duši, a ja sam stekao zemaljsku slavu, ali sam izgubio mir! Da, ja ću s tome napisati knjigu, koja će mnogo reći... sad mi je jasno, što mi je nekad davno govorio. Ja sam dosad pisao samo običnim, svakidanjim ljudima i ostao sam i ja svakidanjim, a on je klesao glavu Isusovu i postao je duhovno uzvišen! Koliko li tu ima dubokog smisla!«

Skinuo je šešir sa glave, nagnuo se nad križ i poljubio ga dirnut duhovnom uzvišenošću umjetnosti!

Žena ga je promatrala i nikada ga dosada nije vidjela ozarena velikim unutarnjim svijetlom, koje mu se sjalo u očima!

ANTE JAKŠIĆ

OD SVAKE VODE

bilo mekane bilo tvrde, bilo stajaće ili tekuće, bilo bunarske možete u tren oka da sami napravite ukusnu, pitku, zdravu sintetsku mineralnu vodu. Ovako pripremljena mineralna voda sadržava sve sastojine naravnih mineralnih voda. Pije se sama, pomiješana vinom ili bilo kojim voćnim sokom. Zdrava je, ukusna, a jeftina. 1 dinar 1 litra. Idealno obiteljsko piće za Vas i Vašu djecu.

»VIR« prašci dobivaju se svuda. 1 kutija »VIR« prašaka za pripremu 10 litara sint. mineralne vode Din 12. Poštom pouzećem šalje Laboratorij »Alga« Sušak — 4 kutije »VIR« prašaka Din 50.— (franco)

KULTURA

Književnost

Dr Franjo Šanc D. I.: STVORITELJ SVIJETA, Njegova egzistencija i narav i Njegov odnos prema svijetu. Sarajevo 1935., str. 320. — Već sam naslov ove impozantne knjige, koju je napisao pisac dubokoga pogleda na svijet i na probleme života govori dosta o samom sadržaju knjige. No upozorujući svoje čitaoce na ovo krasno djelo navodimo evo i naslove nekih glavnih odsjeka knjige, koji je oš više karakteriziraju: »Ključ u nadosjetni svijet«, »Podrijetlo svijeta«, »Stvoritelj i problem zla«, »Sloboda ljudske volje«, »Stvoritelj i problem zla«, »Sloboda ljudske volje«, »Stvoritelj i pravni poredak«, »Stvoritelj i kultura« itd. Knjiga je namijenjena inteligenciji, kojoj je najtoplije preporučamo. Dobiva se kod pisca (Sarajevo, Čemerlina 9.).

Novo izdanje molitvenika »Kruh nebeski«, osmo po redu, dotiskava se te će doskora izaći.

Molitvenik »Božji Sijač«, molitvenik za hrvatski radni narod, bit će, kad doskora izađe, prava senzacija za one, koji sebi ovaj divno uređeni, od sviju drugih posve drukčiji molitvenik nabave (cijena 15 Din).

Dr Ferdo Rožić: SVAGDANJI POKLON PRESVETOM OLTARSKOM SAKRAMENTU, euharistijski molitvenik, izdanje Hrvatskoga Književnoga Društva sv. Jeronima, Zagreb 1935., str. 320, cijena 15 Din. — I ovaj je molitvenik već najavljen, pa će doskora ugledati svijetlo. Odgovara živoj potrebi vjernika, u njihovim euharistijskim pobožnostima, i privatnima i javnima. Osobito je potreban za učesnike euharistijskih kongresa. Priređen je doista lijepo, s bogatim izborom euharistijskih molitava i držimo, da će naići na opću obljubljenost u pobožnom puku.

Brošura o bl. Nikoli Taveliću, kojemu se u čast u rujnu podiže hrvatski oltar u Jerusalemu, izaći će oko 15. srpnja, da katolici Hrvati upoznadu ovog hrvatskoga Blaženika, koji je nažalost dosada gotovo nepoznat. A ipak on svojom mučeničkom smrću u Jerusalemu veže naš narod sa Kristovom domovinom. Brošura će biti i vrijedan povjesni dokumenat za sve hrvatske čitače.

KAKVU VODU VI PIJETE?

Svagdje, gdje je voda slaba sastava, premeka, svaka zdrava, a osobito bolesna osoba morala bi popiti mjesečno nekoliko boca prvorazredne, prirodne mineralne vode.

Radenske,

da uspostavi ravnotežu minerala i sokova u tijelu.

Dobra voda — pola zdravlja!

Mnoge bolesti dolaze od slabe vode. Osobito po gradovima i većim mjestima.

Jedan sanduk sa 25 boca po 14 deci 130 Din franko Slatina Radenci. — Tražite cjenik, upute: Kupalište Slatina Radenci, Slovenija.

Glazba

Crkveni koncerat Oratorijskog Zbora bio je 17. lipnja u zagrebačkoj prvostolnoj crkvi. Iako je poznato, da ovo pjevačko udruženje zauzima prvenstvo na polju reproduktivne naše crkvene glazbe, ovaj nam je koncerat donio ugodno iznenađenje: izvedba je bila tako sjajna, te je to za prave ljubitelje glazbe bio jedan od najvećih umjetničkih doživljaja cijele ove sezone. Dirigent Mladen Pozajić, koji je već dosada cijenjen kao jedan od najboljih naših vokalnih dirigenata, pokazao je ovim koncertom opet, kako njegovo dirigentsko umjetničko stvaranje stupa sve više. Glavni dio programa zauzele su crkvene pjevačke skladbe od Dugana, Ivšića i Odaka. Iako se divimo skladnosti onoga, što nam Dugan stvori, te iako simpatički primamo melodioznu i modernijim shvaćanjem prožetu glazbu Odakovu, ipak su Ivšićeve tri skladbe »Utvrdi, Bože«, »Blagoslovljen budi Bog Otac« i »Da upvajut« djelovale najsnažnije. To je glazba dubokog religioznog osjećaja, glazba, kojoj iz njene unutarnje snage izvire sva punina melodike i priroženost glazbenog izražaja. Umjetnička fizionomija skladatelja Matije Ivšića, dosada nažalost premalo poznata, počinje dobivati jasnije konture, pa će, čini se, naša crkvena glazba imati doskora u njem jedan od najjačih stupova. Savršeno pjevanje Oratorijskoga Zbora nadopunilo je savršeno sviranje Čedomila Dugana na orguljama, koji je izveo djela svog oca »Fugu u c-molu« te »Preludij i fugu u H-duru« i Lucićev »Adagio«.

Dr J. A.

Film

Jedna knjiga Knjižnice Dobrih Romana u filmu. Sigurno većina čitatelja »Obitelji« pozna roman »Zlatni otok« od engleskoga pisca Stevensona To je štivo, koje s napetošću i užitkom čitaju i odrasli i omladina, jer se tu iznosi pred duševne oči ono doba, kad su surove strasti, viteštvo, ljubav i mač vladali svijetom. Romani iz života neustrašivih i borbenih gusara su vrsta najradije čitanih avanturističkih romana uopće. A prvo mjesto u svjetskoj literaturi u toj vrsti romana svakako zauzima neumrli engleski pripovjedač Robert Louis Stevenson sa svojim čuvenim romanima, koji su prevedni na sve jezike i koji se još i dandanas štampaju u milijunskim nakladama. Njegova divna djela nisu samo plod bujne fantazije, nego isječci iz surova života one krvave ere, doživljaji, koje je pisac živući u ono doba i kao pomorac, koji je proputovao sva mora, sam doživio i kasnije ih u knjigama obradio Sad je filmovan taj čuveni Stevensonov roman »Zlatni otok«, pa se o tom filmu već sada veli, da je pravo remekdjelo filmske umjetnosti, dostojno Stevensonova romana. Baš tom prilikom treba da se i za ovaj roman zainteresiraju oni, koji ga možda dosad još ne poznadu, pa da onda s što većim užitkom doskora mogu gledati taj film.

DOGAĐAJI

20. lipnja: Hitlerovci u Münchenu, središtu katoličke Njemačke, bojkotirali tijelovsku procesiju, a kad su katolici iza procesije pred nadbiskupskim dvorom manifestirali u čast kardinalu Faulhaberu, hitlerovske su ih čete rastjerale.
21. Engleski ministar Eden doputovao u Pariz radi englesko-njemačkog pomorskog sporazuma. — Dr Maček u audijenciji kod kneza -namjesnika Pavla u Beogradu.
22. U Parizu se sastao kongres za obranu kulture, na kojem sudjeluju književnici i drugi kulturni radnici svjetskoga glasa. — Kod kneza-namjesnika u Beogradu u audijenciji Uzunović, Aca Stanojević i Ljuba Davidović.
23. Engleski ministar Eden doputovao iz Pariza i u Rim. — Vođa irskih fašista general O'Duffy, koji u borbi protiv De Valere, vođe kršćanske demokracije, nije uspio prevratnom akcijom »modrih košulja«, osnovao je narodno-korporativnu stranku, ne bi li idejom korporativizma nadlicitirao De Valeru u irskom narodu. — Kod kneza-namjesnika u Beogradu u audijenciji dr Korošec, Joca Jovanović, dr Spaho i dr Hodžera.
24. Novu vladu u Jugoslaviji sastavio dr Milan Stojadinović, koji vodi predsjedništvo i vanjske poslove, a ministar unutrašnjih poslova je dr Korošec, koji je bio skoro dvije godine interniran, i ministar saobraćaja dr Spaho. — Rumunjski ministar vanjskih posala Titulescu u Parizu.
25. Francuski parlamenat traži nakon englesko-njemačkog pomorskog sporazuma od vlade, da se ne drži više versailleskog ugovora o pomorskom naoružanju, nego da provede svoje naoružanje bez obzira na ikoga. — Evropska se štampa mnogo bavi promjenom vlade u Jugoslaviji naglašujući, da nova vlada ima utrti put k rješenju hrvatskog pitanja u smislu demokracije.
26. U Prag stigao pariški nadbiskup kardinal Verdier kao zastupnik Sv. Oca Pape na općem katoličkom kongresu te je dočekan upravo s kraljevskim počastima. — Eden otputovao iz Rima bez uspjeha u pitanju Abesinije. — Ministar Korošec izdao naredbu, da se iz policijskih zatvora puste svi, koji su pod prođašnjom vladom radi političkih razloga zatvoreni.
27. Središnja kineska vlada posve kapitulirala pred Japanom prihvativši sve japanske zahtjeve. — Eden na povratku iz Rima opet vijeća s Lavalom u Parizu.
28. U Ljubljani svečani doček kardinala Hlonda kao papinskog legata na euharistijskom kongresu, koji je svečano otvoren uz sudjelovanje sviju biskupa iz cijele države.

MUDRIJAN

Hrvatska priča za djecu
Napisao Luka Perinić
Ilustrovao Kamilo Ružička

I.

Na kraju sela bila je šumica, u šumici kućica, a u kućici živio — Mudrijan... Mudrijan je bio vrlo mudar i dosjetljiv čovjek. K njemu su dolazili iz dalekih strana, da ga pitaju za savjet i da čuju njegovu pametnu riječ. A on je obično sjedio na kućnom pragu, prstima fitiljio svoju dugoljastu bradicu i govorio polako, polako. No svaka mu je riječ bila — suho zlato! Mnogima je pomogao, pa su ga ljudi vrlo cijenili i s poštovanjem susretali...

U tom istom selu živjela su tri brata glupaka, koja su zavidjela Mudrijanu... Žao im je bilo, da sva krajina Mudrijana štuje i k njemu dolazi; žao im je bilo, što je baš Mudrijan imao u glavi više pameti nego njih sva trojica; žao im je bilo ... pa stali mudrovati, kako da i oni postanu mudri i slavni. Mudrovali i mudrovali, pa zaključili, da od Mudrijana uče mudrost... Mudrijan urani i ide u polje, a eto ti i tri brata glupaka za njim — pa u polje; Mudrijan potjerao ovce u brda na pašu, a i tri brata glupaka potjeraše u brda svoju sirotinju; Mudrijan u crkvu, pa eto i njih u crkvu, da se Bogu mole... Kud Mudrijan — tud i tri brata glupaka. Pa sve gledaju, pa sve slušaju, pa sve pamte i uče..., ali uzalud! Ostadoše i opet ono, što su i na početku bili — glupaci.

ONDA JE OKRENUO ŠEŠIR TRI PUTA NA GLAVI I REKAO: „PLAĆENO JE!"

Međutim Mudrijanu dodijala ta vječita pratnja, pa se odlučio otresti glupakâ, koji mu nigdje nisu dali mira ni počinka.

Jednoga dana prebacio Mudrijan torbu preko ramena, pa hajd' u grad na sajam. Tri brata glupaka također prebaciše torbe preko ramena, pa hajd' za njime. Lutao Mudrijan po gradu, lutali i oni za njime; svratio se Mudrijan u gostionicu, svratili se i oni; došao Mudrijan na sajam, došli i oni — pa sve iz prikrajka motre, šta će Mudrijan da radi.

Mudrijan pristupio trgovcima i pogađa volove. Kad je posao bio svršen, pođe s trgovcima u krčmu na čašicu rakije i usput im kriomice isplati pogođenu svotu. Vratio se zatim na sajam i još jednom pogledao volove. Onda je okrenuo šešir tri puta na glavi i rekao:

»Plaćeno je!«

Uzeo je zatim palicu i otjerao volove sa sajma.

Tri brata glupaka, koja su sve to čula i vidjela, stadoše pa se čude.

»Ma vidje li ti, brate, kako je ono on platio volove?« upita stariji brat glupak.

»Vidio sam, brate! Okrenuo tri puta šešir na glavi, rekao: Plaćeno je! — i otjerao volove...,« reče srednji brat glupak.

»To je doista čudnovat šešir!« usklikne najmlađi brat. »Okreneš ga tri puta na glavi, a trgovcima je već sve isplaćeno!«

Pošla tri brata glupaka k trgovcima, pa ih pitaju:

»Je li vam Mudrijan platio volove?«

»Jest! Platio je i preplatio!« odgovoriše trgovci i pokazaše novce.

Braća se samo zgledaše, a u svakoga oči ko tanjurić od pustog čuđenja. Prvi se snašao najstariji brat glupak, pograbio ostalu dvojicu za prsa, privukao im glave k svojoj i tajanstveno im šapnuo:

»Šešir!«

Tek što je to izlanuo, dao se u bijeg; a njegova braća za njim. Jedna ih je misao tjerala sa sajma za Mudrijanom. Letjeli su, letjeli i letjeli: jedva su jedan drugoga stizavali. I stigoše Mudrijana! Bili su uspijehani, a srce im je u grudima kucalo kao čekić... Saletješe Mudrijana i ne dadu mu dalje. Vidi Mudrijan — nema druge, pa zaustavio volove i počekao, dok su smogli riječi.

Najstariji brat glupak reče:

»Prijatelju dragi i mili, smiluj nam se! Budi milostiv i prodaj nam svoj šešir! Evo ti za nj puna kesa dukata!«

Mudrijan bez dugog razmišljanja skine svoj stari šešir s glave i dade ga glupacima. Kesu dukata spremi u džep i radostan potjera volove kući.

PRIJATNO LJETO U TIVAR ODIJELU!

Ljetna je moda praktična: elegantne svijetle hlače, lagani separatni kaput bez potstave (janker). — Nabavite si takvo odijelo kod nas. — Ni u najtoplijim danima neće Vam biti vruće.

Bouret odijelo	Din	190 —	240·—
Kaša hlače	„	90 — 110 —	140·—
Janker	„	110 —	130·—
Tricot-Sacco	„		110·—
Bijele Bouret hlače	Din	90 — 100 — 110 —	130·—
Dječji janker	Din	65 —	75·—
Velvet hlačice	„	40 — 45 —	50·—
Bouret hlačice	„	45 —	50·—

Sva se naša ljetna odijela mogu prati. Posjetite nas!

TIVAR ODIJELA

Glupaci se vratiše na sajam. Lice im je sjalo od sreće i zadovoljstva. Ta imali su šešir, koji plaća!

Obredali su sve trgovce i pogodili sve volove, koji su se nalazili na sajmu. Pošli su zatim s trgovcima u krčmu, istrusili skupa s njima nekoliko bureta vina, pa se opet vratili k volovima.

Najstariji glupak metnuo je stari Mudrijanov šešir na glavu, tri puta ga okrenuo i rekao:

»Plaćeno je!«

Zatim je stao sa svojom braćom tjerati volove kući.

Trgovci ih gledaju i čude se. Pomislili su u sebi:

»Ovo su ili veliki lopovi ili veliki glupaci! No i u jednom i u drugom slučaju ne će im biti na odmet dobre batine!«

Pograbili trgovci batine i udri po glupacima. Trojici braće nije preostalo drugo nego da ostave i volove i šešir i da pobjegnu glavom bez obzira. Ljudi su im se smijali i rugali, a oni su bili sretni, da su iznijeli živu glavu... Kroz nozdrve su bijesno puhali, a zubi su im škripali. Da su u taj čas pograbili Mudrijana, bili bi ga rastrgali kao bijesni vukovi ovcu.

Iz grada požuriše u svoje rodno selo i ravno k — Mudrijanu!

Mudrijan ih je izdaleka vidio, gdje dolaze, pa brzo legne u krevet i pritaji se. Tri brata glupaka pokucaše na vrata, ali im se nitko ne ozva. Otvoriše sami i uđoše... U svojoj su srdžbi bili odlučili, da će zaklati Mudrijana. No kad su ga vidjeli u krevetu, primirili su se. Stariji brat glupak reče:

»Mudrijan je ili bolestan ili mrtav!«

Srednji brat opazi u uglu debelu Mudrijanovu batinu i nadoda:

»Svejedno! Bio bolestan ili mrtav, zaslužio je, da ga ovom batinom malko pogladimo.«

Najmlađi brat uzme batinu i predloži:

»Hajde da ga svaki od nas jedamput udari... Ja ću prvi!«

I doista: najmlađi zamahne i junački ga ošamari. Mudrijan se na taj udarac jedva ganuo... Srednji brat ga također ošamari, a Mudrijan na to otvorio oči i počeo disati... Kad ga je najstariji brat iz sve snage ošamario, ustao je Mudrijan iz kreveta i sa smiješkom rekao:

»Lijepa vam hvala, dragi moji prijatelji, što ste me tom batinom probudili iz mrtvačkog sna!«

Kad su to čula tri brata glupaka, čudno se zgledaše i ne spomenuše niti riječi o šeširu. Počnu se naprotiv Mudrijanu umiljavati i moliti ga za oproštenje, što su tako naglo kao razbojnici nahrupili u njegovu kuću. A na koncu ga stadoše kumiti i preklinjati, da im proda svoju čudotvornu batinu...

Mudrijan se stao nećkati govoreći:

»Vjerujte mi, to mi je doista teško!... Žao mi se rastati od te batine, jer ona liječi bolesne i oživljuje mrtvace...«

(Nastavit će se.)

NAŠ DOM

Dobar tek

JUHE OD MLADOG ZELENJA

Juhe se preporučuju kao hrana osobito sad u ljetu, jer od velike žege mnogo žeđamo, pa kad onako žedni pojedemo toplu juhu, odmah nam se i žeđa ublaži. Zato neka naše domaćice po mogućnosti svaki dan kuhaju kakvu juhu, osobito od mladog zelenja, kojega sad ima svake vrste. Velik izbor recepta za te juhe nalazi se u knjizi »Domaćica u kuhinji« od M. Cezner i St. Andrić, a i ovdje donosimo nekoliko recepata.

Juha od zelenoga graška. Zeleni grašak pirjaj na masti (ili maslacu) s malo vode. Zatim ga procijedi kroz sito (pasiraj) u posoljenu vodu, u koju si već zakuhala zapršku. Tim je juha gotova, pa u nju možeš po volji narezati i hrenovke ili suhog mesa.

Juha od mrkve. Na masti prepršti luk pa u to uspi mrkvu, narezanu na rezance, i prži sve skupa dalje. Zatim primiješaj malo brašna i oprezno miješaj, da se narezana mrkva ne izlomi. Tada nalij na to vrele vode ili juhe, posoli i metni po volji malo bibera pa sve skupa kuhaj.

Juha od mrkve i graška. Kuhaj juhu od mrkve, kao što je navedeno u predašnjem receptu. Zatim uspi u nju zelenoga graška, koji u njoj kuhaj još po prilici četvrt sata. Ta je juha osobito dobrog ukusa.

Juha od kelja. Pirjaj na masti (ili maslacu) malo naribanih jetara i kelja, narezanog na rezance. Kad je kelj pirjan, uspi ga u vodu, koja vrije, dodaj svijetli zapržak, posoli, pobiberi i još časak prokuhaj. Nosi na stol s prepršenim kockama od žemlje.

Juha od rajčica. Kuhaj u slanoj vodi teleće kosti i rajčice, narezane na veće komade, zatim glavicu luka, dva zrna bibera i jedan lovorov list. Kad je ta juha prokuhana, dodaj u nju tamniji zapržak. Zatim juhu procijedi, rajčice procijedi kroz sito (pasiraj), uspi malo octa i šećera te zakuhaj rižu.

Juha od korabice. Oguli korabicu, nareži je na rezance i kuhaj u slanoj vodi. Zatim načini svijetli zapržak na masti (ili maslacu), razmiješaj ga s vodom, da bude kao kaša, pa ga uspi u posudu, u kojoj se kuha korabica. Kuhaj sve skupa dalje, pa kad korabica omekša, nalij mlijeka, u kojem je razmućen žumanjak. Ponudi tu juhu sa žemljinim kockama prepršenima na masti. S. A.

ODIJELO svih krojeva u prvoklasnoj izradbi uz vrlo umjerene cijene jedino u krojačkoj dvorani

IVAN SMRKIĆ

Zagreb, Preradovićeva ulica 40

(Dvorište priz.) — Preuzimam popravke!

Veliki izbor engl. i češkib kolekcija.

Kućni savjeti

Ako ti padne što u oko, kapni malo čistog maslinova ulja u nj. Uspjeh je siguran.

Protiv glavobolje dobro djeluje, ako ispiješ šalicu crne kave s limunovim sokom. Isto tako je dobro oprati ruke do preko lakata i lice hladnom vodom pa onda dobro ribati ručnikom, da se osuši.

Mrlje od muhâ na pokućtvu odstranjuju se tako, da načiniš rijetku kašu od štirke i ulja, pa s malo vode namaži zamrljana mjesta pokućtva. Mrljâ će nestati. Zatim mekom krpom izbriši ta mjesta i ulješti.

Kod ukuhavanja voća, kojemu je sad nastalo doba, treba domaćica da je obučena u laganu kućnu haljinu sa čistom pregačom i sa bijelom kapicom za zaštitu kose od vlažnog isparivanja. A ako se boji za ruke, može navući i rukavice od gume. Tako zgodno obučena domaćica bit će i boljeg raspoloženja kod tog posla, koji je vrlo naporan.

Kako da gasimo žeđ za ljetne žege? Za vrijeme žege mnogo se znojimo. Tijelo traži naknadu za taj znoj u kakvoj tekućini. Zato toliko žeđamo za ljetne vrućine. No nije dobro napiti se velike količine vode, koja nam, ako je veoma mrzla, može onako uznojenima i opasno ugroziti zdravlje. Isto tako je opasno piti vrlo hladno pivo, osobito ako ga pijemo više najedamput, kako nas to žeđ sili. Vino je već mnogo bolje i zdravije, ali ne smije ni ono biti previše hladno. I mineralne su vode dobre. Vrlo je dobro piti s vodom pomiješanih voćnih sokova (od malina, ribiza, višanja, limuna itd.). Tko je jako žedan, da upravo izgara od žeđi, najbolje je, da ispije čašu lako oslađenoga čaja od lipe ili kakvog drugog. Uopće je dobro najveću žeđu gasiti toplom tekućinom. Hladnu tekućinu treba piti oprezno i pomalo. Neki preporučaju protiv velike žeđe i čašicu rakije.

Nametnici na kaktusu uništavaju se tako, da u glinu oko korjena kaktusova naspemo pepela od cigara i cigareta.

Mrlje od čokolade i kakaa odstranjuju se na stoljnjacima i ubrusima najbolje tako, da ih umočimo u hladno mlijeko. Ako su mrlje svježe, onda se lako isperu i vrelom vodom.

Previše zaprljano staklo lako se čisti krpom namočenom u petroleju.

Zamazane boce lako ćemo očistiti, ako u njih naspemo nasjekanih sirovih krumpira, pa ih jako protresemo i onda isplahnemo čistom vodom.

Ljuske od jaja zgnječi i uspi u zamazane boce, koje onda dobro protresi i na koncu dobro isplahni čistom vodom. Tako će boce lijepo postati čiste.

Kako osloboditi kanarince od nametnika? Uveče pokrij krletku kanarinčevu bijelim rupcem, na kojem ćeš ujutro naći mnoštvo tih nametnika. Odmah prokuhaj rubac u vreloj vodi, osuši pa naredne noći iznova prekrij njim krletku. Tako radi, doklegod kanarinca ne oslobodiš nametnika.

Mrlje od vode na ulještenom pokućtvu natari navlaženom soli. Kad se ona osuši, otari ta mjesta plutom.

Upotreba narančine kore. Kora se naranče može upotrebiti za razne kolače. Koru moramo dobro osušiti u štednjaku, a zatim istući u prah. Ovako se može dugo držati. Kao prismok upotrebit ćemo taj prah za razne kolače kao n. pr. za naduvke, savijače, biskvit i t. d., jer od tog praha dobivaju kolači osobito ugodan miris. — Od narančine se kore prave »arancini« na ovaj način: Kora se izreže u obliku poludinara, te se u puno vode kuha dva sata. Zatim se izvadi i stavi na neko vrijeme u hladnu vodu, a onda se istrese u isto i ostavi, dok se ne ocijedi sva voda. Jednom kilogramu meko kuhane kore doda se jedan kg šećera i ¾ l vode. Ponajprije se kuha šećer u vodi, a onda se u to stavi kuhana kora. Kad jednoć prokuha, stavi se na stranu. Drugog se dana ocijedi šećer i posebno kuha pet minuta, a zatim u nj uspe kora, pa se sve to ponovo prokuha i nakon toga ukloni se s vatre. Tako se taj posao opetuje svakim danom kroz osam dana sve dotle, dok se šećer ne zgusne i dok se na površini kore ne počne kristalizirati. Kad se to opazi, onda se uspe u sito, da se procijedi, i tu se ostavi, dok se ne stvrdne.

Majka i dijete

Dijete s »pačjim« hodom. Ima i odraslih ljudi, koji se u hodu gegaju kao patke i pri tom trpe od velikih boli. To je u nekim obiteljima nasljedna bolest, koja se kod novorođenčeta da izliječiti. Ako dakle takve pojave ima u obitelji, treba dojenče odmah u prvim mjesecima dati röntgenski pregledati, pa će liječnik lakim sadrenim ovojem moći sigurno izliječiti. A ako je to propušteno u prvoj godini, u kojoj je to liječenje svakako najlakše, ne smije se nikako propustiti liječenje bar u prvih 6 godina, jer je kasnije liječenje obično nemoguće. Zato neka sve majke paze na nogice svojeg dojenčeta pa ako primijete i najmanje što sumnjivo (na pr. da je jedna nogica kraća ili da dijete drži jednu ili obje nogice previše uz tijelo te ih ne može ispružiti od tijela), neka smjesta dadu dijete liječnički pregledati, da se učini, što je potrebno, za pravovremeno osiguranje zdravih nogu djeteta. Lj. V.

PRANJE KOSE

Vrlo je važno za njegu kose, čime se ista pere. Zato valja osobitu pažnju posvetiti izboru sredstva za pranje kose. Kao osobito pouzdan za pranje kose jest **Shampo-kosoper od kopriva.** Cijena dvostrukom obroku t. j. za dva pranja samo Din 3·—. Ako tko unaprijed šalje Din 10·— dobiva listovnom poštom 3 dvostruka omota po Din 3·— franko.

Kaptolska ljekarna sv. Marija osnovana godine 1599. u Opatovini 7.

VLATKO BARTULIĆ, ZAGREB

Dolac kraj Tržnice

LY-TAI-FU GOVORI

O UVJERENJU

Piše mi brat iz Pekinga:

Mili moj Ly-Tai-Fu!

Lijepo kaže naš slavni Kong-Fu-Tse: »Ne srdi se, kad te izbace kroz avliju; uvući ćeš se kroz mišju rupu.« S našim dragim rođakom dogodilo se čudo, kojemu se nije ni pas u snu nadao: ušao je u Mudro Vijeće ovjenčan slavom i narodnim povjerenjem. Mogu ti iskreno reći, da smo se najviše čudili mi rođaci, koji smo ga, kako znaš, izmlatili i prebili mu tri rebra. Istina, glasova je dobio svega šezdeset, ali je kandidirao na spasonosnoj listi ljubljenoga Jef-Tai-Čeka pa uza sav teror prokletih japanofila nije mogao da propadne. Trinaest hiljada glasova onog šugavog protukandidata dijelili smo po zakonu s količnikom i decimalama, da se sve prašilo, dok nije ostao na suhom kao morski ježinac.

Javljam ti ovo, da se ne trudiš tražeći podvorničko mjesto, kako sam te u prošlom pismu molio. Njemu je sada svanulo: vozi se besplatno u prvoj klasi, ždere na banketima, daje intervjue i spašava domovinu. Nas sve, koji smo ga tukli misleći, da je privatno lice, kao magare u kupusu, strahovito grize savjest; tim više, što nam je on sam, dok smo ga mlatili, govorio, da nije kriv i da će se grozno osvetiti svima, koji ga bez njegova pristanka prave narodnim mučenikom. Da nekako okajemo svoju nepravdu, dali smo u novine vijest, da su ga premlatili neprijatelji domovine, koji su mu istina prebili tri rebra i otkinuli uho, ali nisu mogli da ubiju narodnu svijest i rastrgaju vijenac ideala, za kojim se svi mi zanosimo vođeni genijalnom rukom ljubljenoga Jef-Tai-Čeka. Od dana, kad je vijest izašla u novinama, svaki dan dolaze brzojavne čestitke, ponajviše od učiteljica, koje još nisu dobile mjesto.

Meni je rođak brzo oprostio, jer sam mu upravo ja donio obavijest, da je izabran. Poljubio me je i rekao, da ne će ni misliti na ono rebro, koje po količniku na mene otpada; tim više, što ga u onom nesretnom času nije štitio imunitet. Kad je malo prizdravio, otpratio sam ga do Doma Mudrog Vijeća i sâm sam na svoje oči vidio, kako je sjeo na časnu klupu, pozdravljen kimanjem sa svih strana. Ja sam mu u neku ruku postao i sekretar: odgovaram na pisma i čestitke, sastavljam mu govore i interpelacije, prevodim mu strane riječi iz ministarskih govora i učim ga, kako se na banketu drži vilica. Ja to sve činim iz patriotskih pobuda, vođen mišlju, da nam je svima sveta dužnost, da svojim slabim silama potpomognemo one, koje je narodno povjerenje izabralo za svoje vodiče i prosvjetitelje. Naučio sam ga i nekoliko latinskih mudrolija pa sada svaku rečenicu počinje riječima »ceterum censeo« i »quousque tandem.« Mislim, da je to jako dobro, jer sada u ljetu oci domovine jako trpe od vrućine i sna, a ove latinske rečenice čuvaju u dvorani svježe raspoloženje.

Jučer se iznenada desila jedna malo neugodna stvar. Prokleti japanofili spletoše nešto i isprašiše ljubljenoga Jef-Tai-Čeka. Došao je na njegovo mjesto ljubljeni Stoj-Din-Ček. Meni to nije bilo nimalo čudno; tko se bavi politikom, zna, da se ljubljeni od vremena na vrijeme mijenja, da narod vidi redom sve svoje spasitelje, a ne samo jednoga. Ali rođak se smeo kao muha u sladoledu. Sinoć, dok smo se vraćali iz kavane, bio je strahovito zamišljen. Upitao me je:

»Što da radim, Van-či-fu?«

»Kako,« velim, »što da radiš? Pa isto, što i dosada. Večeras je banket u Zlatnom Rogu. Pazi, vilicu u lijevoj, a nož u desnoj!«

»Ne mislim to... To se zna. Nego, ovaj... kako da kažem, što se tiče programa i tog narodnog idealizma?«

»Ne razumijem,« rekoh, »što bi se to tebe ticalo. Ljubljeni zna, kako će.«

»Ali eto, Van-či-fu, ovaj... kako da kažem... ceterum censeo... dva su ljubljena. Jedan me je izvukao, znaš i sam, kroz ušicu od igle i on kaže, da ima program. A sad ovaj drugi isto ima program i samo siplje narodne ideale kao mećava. Tu ja ne mogu ovaj... quousque tandem... ceterum censeo...«

Sreća, da je rođaka u tom času štitio imunitet; inače bi po svoj prilici ostao i bez drugog uha.

»Što ti ne možeš?« riknuo sam kao lav. »Zar sam ja zato točio rakiju i držao govore protiv Japanaca?«

»A... ne mislim ja to, nego tako... kako da kažem... ceterum censeo... htio sam samo da znam, kako sada moram u glavi misliti, što se tiče uvjerenja i idealizma, i koga sada moram... quousque tandem... smatrati neprijateljem domovine?«

»A tako?«

Mislio sam neko vrijeme. Problem je zaista težak. Bez ikakve potrebe hoće rođak da nosi u glavi uvjerenje, a sam je vidio, kako su mu uho otkinuli. Konačno rekoh:

»Pa smatraj bivšeg ljubljenoga za neprijatelja domovine.«

Mislim, da sam mu dobro svjetovao. Javi se katkad pismom. Tebe i sve tvoje pozdravlja

Van-či-fu.

ŠAH

Problem broj 26

A. D. Senft, Beč

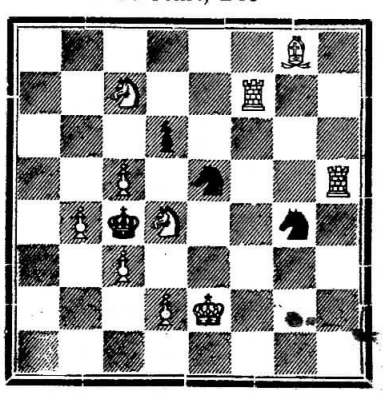

Bijeli matira u dva poteza

MALO ŠALE

Što je pristojnost? Učitelj tumačio djeci u školi, što je pristojnost:

»Što je pristojnost? Vi to ne znate, Ja ću vam protumačiti jednim primjerom. Ja dođem gospodinu župniku, a on mi ponudi čašicu rakije. Ja uzmem jednu, drugu, a možda i treću, ali više ne. Onda mi on ponudi čašu vina. Ja uzmem prvu, drugu, a možda i treću, ali više ne. Što sam ja tada, draga djeco?... No, ja sam tada, no p... p... p...«

A djeca zaviču sva u jedan glas: »Pijan, pijan!«

Uslužan dečko. Neki nepoznati debeli gospodin ulazi u dvorište. Prilazi jednom dječaku, koji se igra kraj ulaza i pita ga:

»Mali, znaš li ti, gdje stanuje gospođa Totić?«

»Znam.«

»Hoćeš li mi pokazati?«

»Hoću. Dođite sa mnom.«

Popeli su se stepenicama na prvi kat, zatim na drugi, treći, četvrti i na koncu na mansardu.

»Evo ovdje stanuje gospođa Totić,« reče dečko. »A ako hoćete da govorite s njom, nemojte uzalud zvoniti. Ona je sad dolje na dvorištu.«

Nezahvalnost. Mladi liječnik žali se svom prijatelju:

»Tako nepažljivog i nezahvalnog čovjeka još nisam vidio. U nedjelju je bio kod mene na ručku, prejeo se i pokvario želudac. I sad čujem, da ga od te bolesti liječi drugi liječnik!«

On i ona. On: »Dobro; zašto se ljutiš na mene?«

Ona: »To sam zaboravila; ali znam, da nikad ne ću moći da ti oprostim.«

Mali obračun. Jedan gospodin predaje vrataru u sanatoriju kitu cvijeća i veli:

»Ovo je za gospodina Štetetića.«

»Kod nas u sanatoriju ne leži nijedan gospodin Štetetić.«

»Ležat će večeras. Ja ću naime poslije podne imati s njime jedan mali obračun.«

Lice. »Šta je sad opet?« pita žena namrgođenog muža. »Što praviš takvo lice?«

»Ja pravim lice?« odgovara muž. »Da znam da pravim lica, davno bih bio tebi napravio malo ljepše nego ga imaš.«

Dobar liječnik. Liječnik je pregledao bolesnu gđu Švarc i upitao:

»A zašto niste stavili na ruke pijavice, koje sa vam preporučio?«

»Moja pralja kaže, da one ništa ne pomažu...«

»Koješta! Meni je moja pralja pričala, da su pijavice odličan lijek!«

Ima i drugih priča! Jelica pita mamicu:

»Je li, mamice, da sve priče počinju sa: Bilo jednom...«

»Ne, dijete moje. Ima i priča, koje počinju ovako: Večeras sam dugo bio zaposlen u kancelariji i zato sam došao u ponoći kući...«

Čudna ljubav. »Je li, oče? Gospodin Miratić je došao da zaprosi moju ruku?«

»Da, on je za to došao! Sada sjedi u mojoj sobi i računa, koliko te voli.«

Strane riječi. »Meni je užasno teško izgovarati strane riječi!«

»A tek kako je meni! No ja se ne zbunjujem zbog toga. Ja jednostavno izgovaram riječi, kako su napisane na stranom jeziku i odmah se zatim smijem... Tako mi se ništa ne može dogoditi, a ljudi misle, da sam napravio vic...«

ČISTOĆU LICA I KOŽE

postizava samo onaj, tko upotrebljava jedinu pravu

MANDULA POMADU I CREMU

od kojih nestaje svaka nečistoća, lišaj, prištevi, pjege i lice postaje nježno mladahno. Pomada za suhu crema za masnu put. Lončić po Din 15— dobiva se samo u ljekarni

BARTULIĆ-ZAGREB, DOLAC

ČIKA DOBRIJAN U MUZEJU

U muzeju dobri čika
kipove nam gleda.
Od jednoga starog kipa
odijelit se ne da.

»Ovaj kip je vrlo drevan!«
veli čuvar mali.
»Pred hiljade dvije ljeta
njeg su isklesali!«

A naš čika samo gleda
tog čudnog čuvara
i sve misli: »Hej, ovaj me
neobično vara!«

Pa mu veli: »To su laži
sred poštenog svijeta!
Sad je tekar devet stotin
trideset i peta!«

ZANIMLJIVOSTI

JE LI VAM POZNATO?

1. Kako su u Srednjem vijeku nazivali poluotok Pelješac?

2. Što u hrvatskoj narodnoj književnosti znače riječi »car« i »ćesar«?

3. Kakva je ukrajinska zastava?

4. Što znače boje u toj zastavi?

5. Koliko se naroda uselilo u Ameriku u XIX. stoljeću?

6. Koji su se vjerski redovi razvili za križarskih ratova?

7. Koji od njih i danas postoje?

ODGOVORI IZ PROŠLOG BROJA

1. Po starogrčkom vjerovanju Muze su bile kćeri boga Zeusa. Bilo ih je devet na broju.

2. Muze su bile božice umjetnosti i znanosti. Tako je Talija bila božica komedije, Uranija astronomije, Melpomena tragedije, Polihimnija pjesništva ,Kaliopa epskog pjesništva, Erata ljubavnog pjesništva, Euterpa lirskog pjesništva, Klija povijesti, a Terpsihora plesa.

3. Nippon je službeni naziv Japana.

4. Ime »Nippon« znači »Zemlja izlaska Sunca«.

5. U. S. S. R. je službeni naziv za Ukrajinu. To znači: »Ukrajinska socijalistička sovjetska republika«.

6. »Nolens volens« je latinski izraz, a znači: »Htio ili ne htio; bila te volja ili ne; milom ili silom«.

7. Sopila je pučko glazbalo nalik oboi. Do danas se uzdržala u području oko Kvarnera.

Stolarija za stilsko i moderno pokućtvo

Franjo Lesnik

Zagreb, Jurišićeva 19 (dvorište)

Preuzimam na izradbu prema vlastitim i predloženim nacrtima.

Primaju se popravci — Posjetite me bez obaveze na kupnju

Postoji samo jedan Pyramidon — i to onaj sa Bayer-ovim križem. Cijena mu je sada snižena za 30%, pa je to najbolja prilika za sve one koji ga ne poznaju, da ga sada iskušaju.

Pyramidon pomaže pouzdano protiv svih bolí, migrene i menstruacionih tegoba.

MODA

VRPCE LEPRŠAJU NA ŠEŠIRIMA I HALJINAMA

Moda se ovog ljeta osobito ističe tim, što se vrpce u svim mogućim oblicima, bojama i veličinama upotrebljavaju kod haljina i šešira dajući ženskom ljetnom odijevanju poseban čar. I na ovoj slici vidimo, kako se na bezbroj raznih načina vrpce mogu upotrijebiti kao ukras.

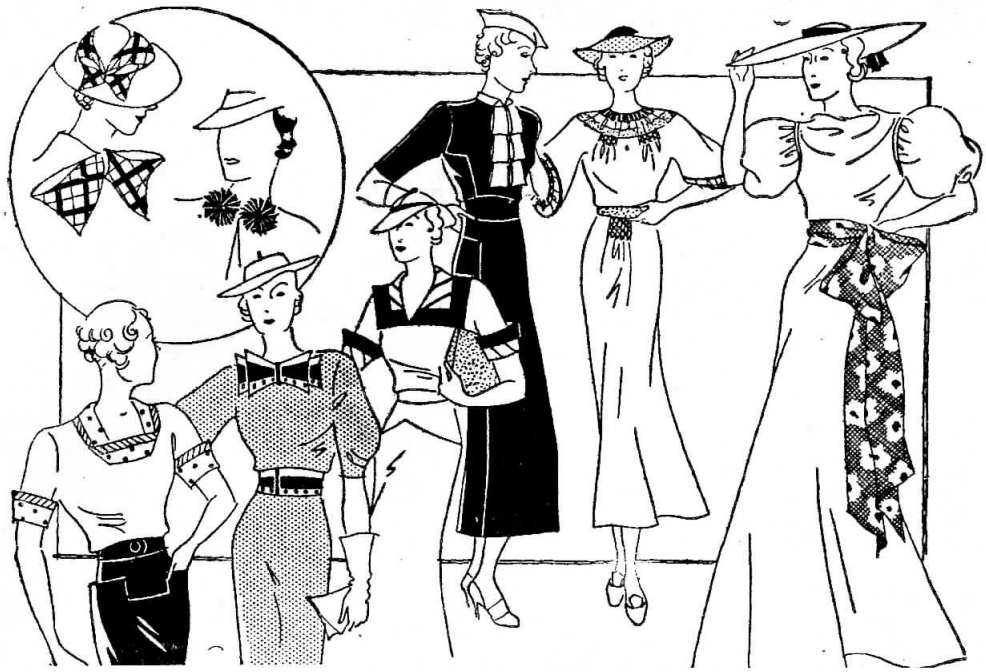

POTREBA SVAKE ŽENE

Svaka žena treba da je u prvom redu dobra domaćica. Bez toga ne može biti zadovoljstva u kući. Zato treba da se svaka žena oko toga najviše trsi. A najbolja će joj pomoćnica i savjetnica u tom biti knjiga „Domaćica u kuhinji" od M. Cezner i St. Andrić, koju se za 10 dinara dobiva i daje dragocjeno znanje za rad oko hrane.

SRPANJSKA NATJEČAJNA KRIŽALJKA

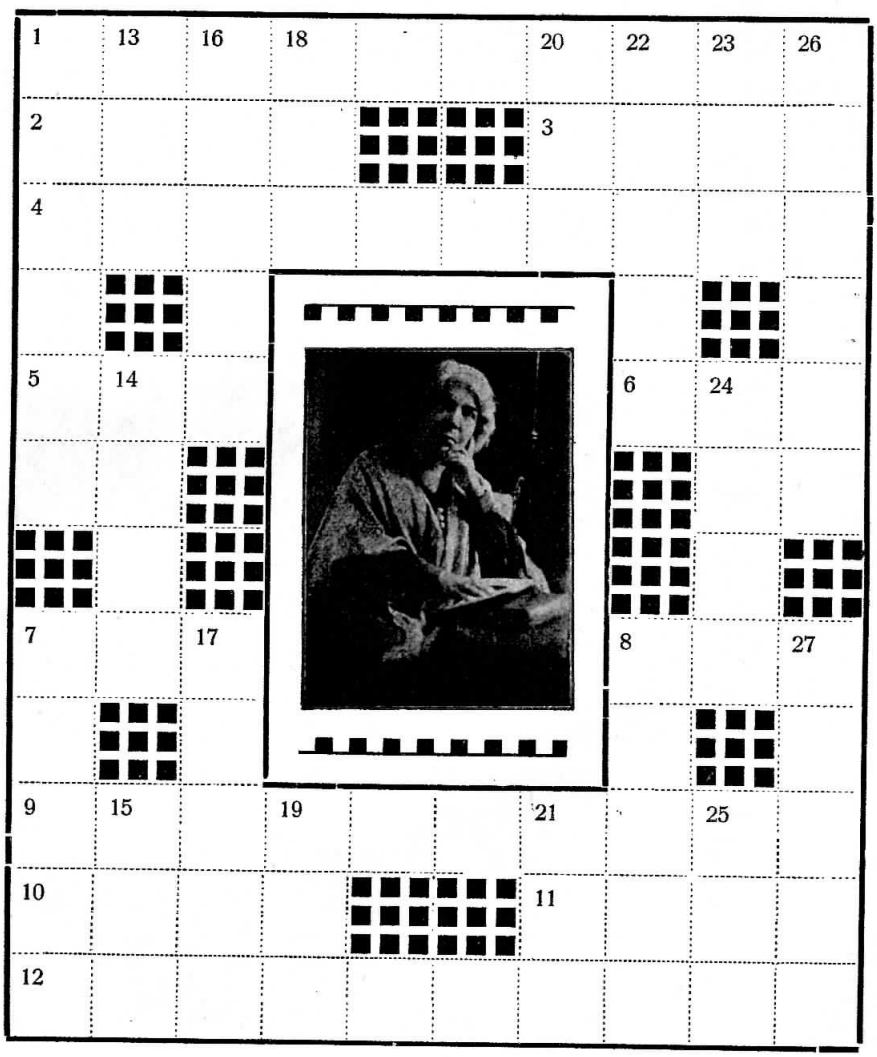

Vodoravno: 1. Kontinent. 2. Rijeka u Rusiji. 3. Rimsko božanstvo. 4. Irski parlamenat (sa jednim „n"). 5. Glagol (3 lice). 6. Norveški državnik i pisac. 7. Zamjenica (4. padež). 8. Prilog. 9. Stari hrvatski pjesnik. 10. Imenica, kovanica od bolnog usklika. 11. Dvorana (tuđica). 12. Stanovnik jednog sela kod Križevaca.

Okomito: 1. Književnik. 7. Sinonim za riječ „bačvar". 13. Francusko otočje u Polineziji. 14. Muško ime. 15. Dio tijela. 16. Tkanina. 17. Pridjev. 18. Dolina (njemački). 19. Stari imperativ. 20. Grad u Perziji. 21. Kukac. 22. Plural imenice. 8. Dio kuće. 23. Englesko ime s hrvatskim svršetkom. 24. Svečani narodni običaj u Dalmaciji. 25. Veznik. 26. Državnik, pustinjak i svetac iz šetog stoljeća. 27. Trgovina.

Tko ispravno riješi ovu križaljku te pogodi, čija je ovo slika u sredini, neka pošalje našem uredništvu rješenje najkasnije do 18. srpnja, pa će ući u natječaj, u kojem će među odgonetače ždrijebom biti podijeljeno dvadeset vrijednih nagrada, i to: 1 zidni sat, 1 album za fotografije, 1 kutija pera za pisanje, 7 umjetničkih slika i 10 romana.

Za naše pretplatnike stoji

Papinijev „GOG"

samo 20 Din mjesto knjižarske cijene 40 Din, a isto tako i

Barclayn „RUŽARIJ"

samo 20 Din mjesto 30 Din, ako te prekrasne knjige naručite kod naše Uprave.

SVAKO DOBRO DIJETE TREBA DA PRIMA „MALU MLADOST"!

BLAGOSLOV RIBARSKIH MREŽA

OBIČAJ U JELSI NA OTOKU HVARU

Kada u proljeće uskrsne svakolika priroda, „procvate" i more. Poslije hladnih kiša i pura, nastanu topliji dani, i more se pomalo ugrije.

Iz onih miljarda različnih jajašca razviju se miljarde sitnih, većinom prozirnih životinjica, koje pripadaju različnim životinjskim rodovima i čine zooplankton. Isto tako se razviju različne alge i drugo morsko bilje, od kojega mnoge čine fitoplankton. Ti planktoni su glavna hrana različnim morskim životinjama, pa i ribama. Kada se razvije obilno toga planktona, kada je „procvalo more", ima opet dovoljno hrane za riblji pomladak. Ribe se počinju mrijestiti, dizati iz dubljih slojeva, vraćati iz oceana i dolaziti u zaljeve.

Naš primorski narod sve to dobro znade, pa se on prema tim prirodnim fenomenima i ravna, te se sprema na posao i lov. Kako je naš narod pobožan i vjeruje u milost Božju,

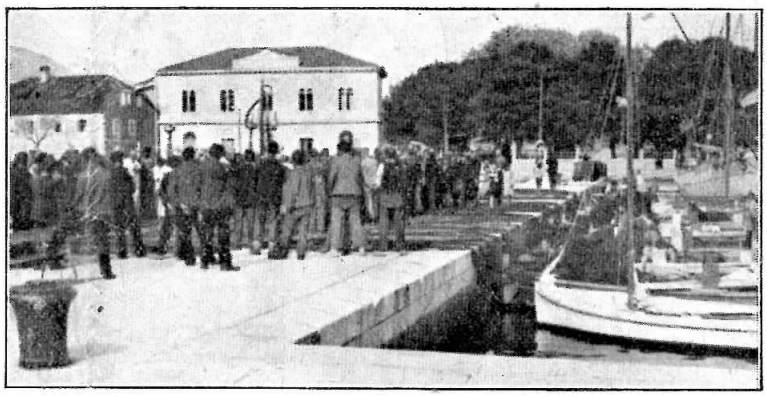

NAD RAZASTRTIM MREŽAMA MOLE SE MOLITVE

SVEĆENIK OBAVLJA BLAGOSLOV MREŽA

to prije nego će započeti lov i spustiti mreže u more, mole Božji blagoslov.

Naše nam slike prikazuju blagoslov ribarskih mreža na Jelsi na otoku Hvaru — prve nedjelje poslije Uskrsa. Ribari razastru tom zgodom na obali mreže, kojima su krajevi na ribarskim barkama. Barke su svečano nakićene. Jedni su ribari u barkama i mole, a drugi su u procesiji na kopnu te nose velike svijećnjake sa zapaljenim svijećama, mole i pjevaju litanije svih svetih. Poslije procesije prirede svečan objed, a zatim kreću u ime Božje na ovogodišnji ribolov — na skuše i sardele. Razumije se, da i druge ribe love, ali te dvije vrste love u velikim količinama po zaljevima i uvalama otoka Hvara.

Ribu mame za tamne noći jakim svjetlom, koje je pričvršćeno na barki. Kada se skupilo mnogo ribe, polagano voze kraju, a riba za njima. Na pličini druge dvije barke s mrežom opkole primamljenu ribu i izvuku lovinu.

STJEPAN GOTVALD

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

Mjesto u žarkim ljetnim mjesecima bit će ovogodišnje treće hrvatsko hodočašće u Svetu Zemlju, kad nastupi blago jesensko vrijeme. Bit će tim mnogo olakšano sudjelovanje u tom hodočašću svima, koji su se dosad bojali poći u žarke južne krajeve Palestinu, Grčku i Egipat, kad su najveće vrućine. I zato se nadamo, da će se sada pridružiti hodočašću svi, kojima je to moguće, da tako uzveličaju naše hrvatsko slavlje u Jerusalemu, koje je spojeno s tim hodočašćem, to jest posvetu prvog hrvatskog svetišta u Sv. Zemlji u čast bl. Nikole Tavelića, Hrvata, jerusalemskog mučenika. Bit će to svečan događaj za Jerusalem te će prodičiti hrvatsko ime. Odlazak će hodočašća biti 20. rujna, a povratak 17. listopada, dakle najljepše jesensko doba. (Cijene su za I. razred 9.500 Din, za II. razred 7.800 Din. Prijave prima Odbor za hodočašća u Svetu Zemlju, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.). Boravak od 15 dana u Palestini te svraćanje usput u Grčku i Egipat bit će najmiliji i najnezaboravniji događaji, što će ih doživjeti učesnici ovog hodočašća. Zato tkogod može, neka se odluči i prijavi.

POSLIJE BLAGOSLOVA MREŽA KREĆE PROCESIJA U CRKVU

Sve slike foto S. Gotvald

CVIJET IZ SVETE ZEMLJE,

blagoslovljen na grobu Isusovu u Jerusalemu, dobiva na dar, tko daruje bar 10 dinara za hrvatski jerusalemski oltar na adresu: Odbor za gradnju jerusalemskog oltara, Zagreb, Trg Kralja Tomislava br. 21

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca za nozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2 Omot tiskan u Tiskari Narodne Prosvjete (odgovara Rajmund Sušin, Zagreb, Kuhačeva ul. 2.)